

Suvestinė redakcija nuo 2012-05-09 iki 2012-12-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [41-1561](#), i. k. 1072330ISAK003D-152

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO

Į S A K Y M A S

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „AGRARINĖS APLINKOSAUGOS IŠMOKOS“ PROGRAMŲ „KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMAS“, „EKOLOGINIS ŪKININKAVIMAS“ IR „RIZIKOS“ VANDENS TELKINIŲ BŪKLĖS GERINIMAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2007 m. balandžio 6 d. Nr. 3D-152
Vilnius

Atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 4731/2009 (OL 2009 L 144, p. 3), ir 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. vasario 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 108/2010 (OL 2010 L 36, p. 4), nuostatas bei siekdamas užtikrinti Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ įgyvendinimą ir efektyviai panaudoti Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšas:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [3D-1069](#), 2010-12-10, Žin., 2010, Nr. 146-7498 (2010-12-14), i. k. 1102330ISAK03D-1069

tvirtinu Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programų „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“ ir „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ įgyvendinimo taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

2007-03-23 raštu Nr. ((1.16-0203-5K-0708781-6K-0703320)

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-152
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 28 d. įsakymo Nr. 3D-231
redakcija)

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „AGRARINĖS APLINKOSAUGOS IŠMOKOS“ PROGRAMŲ „KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMAS“, „EKOLOGINIS ŪKININKAVIMAS“, „TAUSOJANTI APLINKĄ VAISIŲ IR DARŽOVIŲ AUGINIMO SISTEMA“ IR „RIZIKOS“ VANDENS TELKINIŲ BŪKLĖS GERINIMAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programų „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ ir „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1312/2011 (OL 2011 L 339, p. 1), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. liepos 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 679/2011 (OL 2011 L 185, p. 57), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076 (toliau – KPP), ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. [41-1562](#); 2012, Nr. [18-830](#)).

2. Šiose taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

STIS – Supaprastintų tiesioginių išmokų informacinė sistema.

ŽŪIKVC – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

3. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Daugiametė ganykla arba pieva – užsėtas daugiametėmis žolėmis arba natūralus nenaudojamas sėjomainoje penkerius ar daugiau metų žemės plotas gyvuliams ganyti, žolei ar šienai gauti.

Deklaruotas laukas – paramos paraiškoje nurodytas naudmenų ir (arba) kitas plotas.

Deklaruotas plotas – paramos paraiškoje nurodytų laukų, už kuriuos žemės ūkio veiklos subjektas prašo išmokų, plotų suma.

Duomenų neatitiktis – pateiktų duomenų nesutapimas su tikrove, kai jų nepataisius negalima tinkamai administruoti paramos, apskaičiuoti jos sumos.

Ekologinės gamybos ūkis – sertifikavimo įstaigos sertifikuotas ūkis, atitinkantis 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo ir panaikinancio reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 (OL 2007 L 189, p.1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 967/2008 (OL 2008 L 264, p.1), 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklinimo ir kontrolės (OL 2008 L 250, p.1), su paskutiniais

pakeitimais, padarytais 2012 m. kovo 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 203/2012 (OL 2012 L 71, p. 42), ir (ar) šių taisyklių reikalavimus.

Ekologiški žemės ūkio ir maisto produktai – produktai, pagaminti ekologinę gamybą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

Išskirtinės kokybės vaisiai, uogos ir daržovės – vaisiai, uogos ir daržovės, užauginti pagal Išskirtinės kokybės šviežių vaisių, uogų ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų specifikacijos reikalavimus ir turintys sertifikatą, kuriuo tai patvirtinama.

Išskirtinės kokybės šviežių vaisių, uogų ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų specifikacija (toliau – specifikacija) – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. 3D-308 (Žin., 2008, Nr. [66-2520](#)) patvirtintas dokumentas, kuriame nurodomi išsamūs Išskirtinės kokybės šviežių vaisių, uogų ir daržovių gamybos, perdirbimo ir (arba) tiekimo rinkai reikalavimai.

Ilgalaikė sankcija – pagal paramos paraiškoje deklaruoto ploto ir faktiškai nustatyto remiamo ploto skirtumą apskaičiuojamas paramos dydžio sumažinimas, papildantis einamaisiais kalendoriniais metais pareiškėjui taikomą sankciją. Ši sankcija gali būti pradėta išskaičiuoti iš paramos kalendoriniais pažeidimo nustatymo metais, tačiau negali būti išskaičiuojama ilgiau nei trejus kalendorinius metus po pažeidimo nustatymo metų.

Įsipareigojimų perdavimas – vieno žemės ūkio veiklos subjekto įsipareigojimų pagal priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programas „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ arba „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ perleidimas kitam žemės ūkio veiklos subjektui.

Kontrolinis žemės sklypas – (toliau – KŽS) – natūralių gamtinių ir dirbtinių objektų (upių vagų, miško masyvų, kelių, pastatų ir pan.) ribojamas ar istorines žemės naudojimo ribas turintis vientisas žemės plotas, kuriam būdingos tam tikros gamtinės savybės, vyraujantis dangos tipas, ūkinio naudojimo ypatumai ir kuriam suteiktas unikalus atpažinties kodas kontrolinių žemės sklypų duomenų bazėje (toliau – KŽS DB10LT). Šio sklypo plotas naudojamas pareiškėjų deklaruotų laukų plotams kontroliuoti (KŽS visų pareiškėjų deklaruotų laukų plotų suma lyginama su minėto sklypo tinkamu paramai skirti plotu).

Kranto linija – sausumos ir paviršinio vandens telkinio vandens paviršiaus sąlyčio linija, esant vidutinio vandeningumo metų vandens lygiui.

Natūrali pieva – savaime auganti, nearta ir neapersėta pieva.

Neteisingas deklaravimas – didesnio naudmenų ar kito ploto, negu pareiškėjas valdo, ir (arba) didesnio ploto, negu jame užsiima žemės ūkio veikla, deklaravimas.

Nuotolinė patikra – žemės ūkio naudmenų ar kitų laukų plotų patikra, atliekama pagal palydovinę arba aerofotografinę nuotrauką.

Nutarimo dėl ekologinės gamybos išrašas (toliau – Nutarimo išrašas) – sertifikavimo įstaigos išduodamas dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad jame nurodytas gamybos metodas ir išvardytų rūšių produkcija atitinka Reglamento (EB) Nr. 834/2007, Reglamento (EB) Nr. 889/2008 nuostatas ir Ekologinio žemės ūkio taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 (Žin., 2001, Nr. [1-21](#); 2009, Nr. [6-178](#); 2011, Nr. [43-2060](#)), reikalavimus.

Paramos paraiška – nustatytos formos dokumentas, kurį turi užpildyti ir pateikti pareiškėjas, siekiantis gauti paramą.

Pareiškėjas – fizinis ar juridinis asmuo, nustatyta tvarka pateikęs paramos paraišką.

Pareiškėjo ar paramos gavėjo duomenų ir dokumentų patikra (toliau – patikra) – fizinis ir (arba) administracinis pareiškėjo ar paramos gavėjo pateiktų duomenų ir dokumentų tikrinimas.

Patvirtinamasis dokumentas – remiantis Reglamento (EB) Nr. 834/2007, Reglamento (EB) Nr. 889/2008 ir šių taisyklių reikalavimais sertifikavimo įstaigos ekologinės gamybos ūkio subjektui išduodamas dokumentas, kuriuo ūkio subjektui suteikiama galimybė tiekti rinkai ekologiškus arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio žemės ūkio ir maisto produktus ir kuriuo patvirtinama, kad šie produktai pagaminti laikantis ekologinės gamybos reikalavimų. Šio dokumento pavyzdys nurodytas Reglamento (EB) Nr. 889/2008 XII priede.

Pusiau natūrali pieva – seniau kaip prieš penkerius metus arta arba įsėta pieva.

Sertifikatas – sertifikavimo įstaigos išduodamas dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad vaisių, uogų ir daržovių gamyba, perdirbimas ir (arba) teikimas rinkai atitinka Išskirtinės kokybės šviežių vaisių, uogų ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų specifikacijos reikalavimus.

Sertifikavimo įstaiga – juridinis asmuo, sertifikuojantis ir kontroliuojantis ekologinę gamybą ir ekologiškų produktų tvarkymą, taip pat laukinių augalų rinkimą pagal Reglamento (EB) Nr. 834/2007, Reglamento (EB) Nr. 889/2008, Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus, ir (arba) išskirtinės kokybės šviežių vaisių, uogų ir daržovių gamybą, perdirbimą ir (arba) tiekimą rinkai pagal Išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktų pripažinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 3D-524 (Žin., 2007, Nr. [126-5142](#)), bei specifikacijos reikalavimus.

Sertifikuotas ekologinės gamybos plotas – sertifikavimo įstaigos patvirtintas žemės ūkio naudmenų plotas, kuriame laikomasi ekologinio žemės ūkio reikalavimų.

Sertifikuotas išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir daržovių auginimo plotas – sertifikavimo įstaigos patvirtintas vaisių, uogų ir daržovių auginimo plotas, kuriame laikomasi Išskirtinės kokybės šviežių vaisių, uogų ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų specifikacijos reikalavimų.

Tyčinis neteisingas deklaravimas – atvejai, kai pareiškėjas:

- a) deklaruoja plotą, kuriame neužsiima žemės ūkio veikla;
- b) prašo išmokų už akivaizdžiai apleistas, nedirbamas ir neprižiūrimas (apaugusias medžiais, krūmais, piktžolėmis) naudmenas;
- c) vietoj ganyklų arba pievų (iki 5 metų) ar daugiamečių ganyklų arba pievų (5 metų ir daugiau) deklaruoja kitas, Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių klasifikatoriuje nurodytas naudmenas.

Visais atvejais tyčiniu neteisingu deklaravimu laikoma, kai bendras neteisingai deklaruotų laukų plotas sudaro daugiau kaip 10 proc. paramos paraiškoje deklaruoto ploto.

Vienodai remiamos žemės ūkio naudmenos – vienos ar daugiau rūšių žemės ūkio naudmenos, už kurių hektarą mokama vienodo dydžio tiesioginė išmoka.

Žemės ūkio valdos perdavimas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 1351 (Žin., 2002, Nr. [84-3645](#); 2011, Nr. [25-1205](#)), ir kitų šio registro administravimą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka atliekamas žemės ūkio valdai priklausančių objektų nuosavybės teisės ar naudojimo teisės perdavimas nuomos, panaudos ar kitais pagrindais kitam žemės ūkio veiklos subjektui, pakeičiant žemės ūkio valdos valdytoją ir paliekant tą patį unikalų valdos atpažinties kodą.

Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatyme (Žin., 1999, Nr. [43-1358](#); 2002, Nr. 123-5537), Lietuvos Respublikos žemės ūkio bendrovių įstatyme (Žin., 1991, Nr. [13-328](#); 2001, Nr. 45-1574), Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatyme (Žin., 1993, Nr. [20-488](#); 1995, Nr. 27-60; 2002, Nr. 57-2296) ir kituose teisės aktuose.

II. GALIMI PAREIŠKĖJAI

4. Paramos gali kreiptis ūkininkai, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), saugomų teritorijų direkcijos ir miškų urėdijos (įgyvendinantys programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklas „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“ ir „Šlapynių tvarkymas“), asociacijos ar kiti žemės ūkio veiklos subjektai, išskyrus juridinius asmenis, turinčius likviduojamos įmonės statusą (toliau – žemės ūkio veiklos subjektai).

5. Pareiškėjas laikomas įgyvendinančiu KPP priemonę „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ (toliau – Priemonė) nuo paramos paraiškos pagal atitinkamą Priemonės programą pateikimo dienos (paramos paraiškos forma ir paramos paraiškos pildymo instrukcija

pateikiama vadovaujantis paraiškos teikimo metu galiojančiomis Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėmis, tvirtinamomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu kiekvienais metais) (toliau – Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklės).

6. Pareiškėjo ir (arba) paramos gavėjo mirties atveju parama gali būti mokama teisių perėmėjui, jeigu jis teisių perėmimo metu atitinka pareiškėjams keliamus tinkamumo kriterijus ir laikosi prisiimtų įsipareigojimų.

III. PAREIŠKĖJŲ TINKAMUMO KRITERIJAI

7. Kompensacinės išmokos pagal atitinkamą Priemonės programą mokamos pareiškėjams, kurie atitinka šiuos tinkamumo kriterijus:

7.1. yra įregistravę valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre;

7.2. bendras tinkamas paramai žemės ūkio naudmenų ir kitas plotas, už kurį mokama kompensacinė išmoka pagal programas „Ekologinis ūkininkavimas ir „Kraštovaizdžio tvarkymas“, yra ne mažesnis kaip 1 ha žemės ūkio naudmenų (reikalavimas veiklą vykdyti žemės ūkio naudmenose netaikomas įgyvendinantiesiems programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklas: „Kraštovaizdžio elementų valdoje tvarkymas“, „Šlapynių tvarkymas“, „Melioracijos griovių tvarkymas“;

7.3. tinkamas paramai žemės ūkio naudmenų plotas, už kurį mokama kompensacinė išmoka pagal programą „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ ne mažesnis kaip 0,1 ha;

7.4. tinkamas paramai žemės ūkio naudmenų plotas, už kurį mokama kompensacinė išmoka pagal programą „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“, negali būti mažesnis nei 1 ha. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“ bendras paraiškoje deklaruotas ariamosios žemės plotas dalyvaujant tik šioje veikloje turi būti ne mažesnis kaip 20 ha;

7.5. lauko plotas, už kurį prašoma išmokų pagal programas „Ekologinis ūkininkavimas“, „Rizikos“ vandens telkinių gerinimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ bei programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklas, išskyrus veiklą „Kraštovaizdžio elementų valdoje (gyvatvorių) tvarkymas“, yra ne mažesnis kaip 0,1 ha;

7.6. pareiškėjai (juridiniai asmenys) privalo neturėti įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu). Ši nuostata netaikoma juridiniams asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti socialinio draudimo įmokų ir (arba) mokesčių mokėjimo terminai;

7.7. pareiškėjai gali pasirinkti vieną ar daugiau šiose taisyklėse minimų Priemonės programų, kurios bus taikomos ūkyje, tačiau išmokos bus mokamos už veiklą, atliekamą skirtinguose ūkio laukuose.

IV. PAREIŠKĖJŲ IR (ARBA) PARAMOS GAVĖJŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

8. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, įgyvendinantys Priemonę, įsipareigoja:

8.1. laikytis įsipareigojimų pagal Priemonės atitinkamas programas ne mažiau kaip 5 kalendorinius metus nuo paramos paraiškos vykdyti atitinkamą Priemonės programą pateikimo dienos. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, kuriems šių įsipareigojimų laikotarpis baigiasi 2012 metais, gali pratęsti prisiimtus įsipareigojimus iki 2 metų, o kuriems šių įsipareigojimų laikotarpis baigiasi 2013 metais, gali pratęsti prisiimtus įsipareigojimus 1 metus;

8.2. kasmet teikti paramos paraišką pagal Priemonės atitinkamas programas: „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ arba „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“;

8.3. veiklą vykdyti tame pačiame paramos paraiškoje (-ose) nurodytame plote (t. y. tuose pačiuose nurodytų kontrolinių žemės sklypų laukuose). Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Ražienų laukai per žiemą“ ir „Medingųjų augalų juostos ar laukai dirbamoje žemėje“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ kasmet gali būti vykdomos skirtinguose laukuose, tačiau išlaikant tokį pat pagal programos / veiklos reikalavimus tvarkomą naudmenų bendrą plotą;

8.4. per įsipareigojimų laikotarpį nuo pirmos paraiškos pateikimo datos nesumažinti daugiau kaip 3 proc. pagal Programą (Kraštovaizdžio tvarkymo programoje – pagal veiklą) ir nepadidinti daugiau kaip 2 ha paramos paraiškoje nurodyto pagal Priemonę bendro ploto. Dėl 2 ha ribą viršijusio ploto pareiškėjui taikomos 7 punkto nuostatos ir naujai prisiimami 8 punkte nurodyti įsipareigojimai;

8.5. visoje valdoje laikytis Valdymo reikalavimų ir Trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų, nurodytų Valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23 (Žin., 2008, Nr. 9-416; 2011, Nr. 9-416), ir Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, nurodytų Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų apraše (toliau – Aprašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 3D-327 (Žin., 2007, Nr. [78-3157](#); 2010, Nr. [97-5049](#));

8.6. žinoti, jog 8.5 punkte nurodyti reikalavimai gali keistis;

8.7. tvarkyti buhalterinę apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka. Agentūros vykdomų patikrų ūkyje metu pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas Agentūros darbuotojui privalo pateikti buhalterinės apskaitos dokumentus. Šie dokumentai privalo būti saugomi visą įsipareigojimų laikotarpį;

8.8. visoje valdoje laikytis Pagrindinių reikalavimų. Pagrindinių reikalavimų sąrašas ir sankcijų dydžiai pateikiami šių taisyklių 5 priede;

8.9. pildyti žurnalą, jei valdoje naudojami augalų apsaugos produktai, skirti profesionaliajam naudojimui (pildyti Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Žin., 2004, Nr. [15-481](#); 2010, Nr. 92-4868), 3 priede nurodytos formos Naudotų augalų apsaugos produktų apskaitos žurnalą). Žurnalas turi būti užpildytas per 24 valandas po produkto naudojimo. Agentūros vykdomų patikrų ūkyje metu pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas Agentūros darbuotojui privalo pateikti pildomą Naudotų augalų apsaugos produktų, skirtų profesionaliajam naudojimui, apskaitos žurnalą. Žurnalas privalo būti saugomas visą įsipareigojimų laikotarpį. Žurnalas gali būti pildomas ir saugomas elektroninėje laikmenoje;

8.10. jei valdoje naudojamos organinės ir mineralinės trąšos ir augalų apsaugos produktai, skirti neprofesionaliajam naudojimui:

8.10.1. ūkiai pagal Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 (Žin., 2005, Nr. [92-3434](#); 2011, Nr. 118-5583), privalo turėti tręšimo planus, nurodytus minėtame apraše, ir juos įgyvendinti;

8.10.2. ūkiai, kurie tręšia organinėmis trąšomis (išskyrus reikalavimą ūkiams, nurodytą 8.10.1 punkte) ir (arba) žemės ūkio valdoje naudoja mineralines trąšas, ir (arba) tie, kurie naudoja neprofesionaliam naudojimui skirtas augalų apsaugos priemones, privalo pildyti Naudotų trąšų ir augalų apsaugos produktų, skirtų neprofesionaliajam naudojimui apskaitos žurnalą, pateiktą šių taisyklių 6 priede. Po augalų apsaugos produkto panaudojimo žurnalas turi būti užpildytas per 24 valandas, o po mineralinių ir (arba) organinių trąšų panaudojimo per 5 darbo dienas (žurnalas gali būti pildomas ir saugomas elektroninėje laikmenoje). Žurnalas privalo būti saugomas visą įsipareigojimų laikotarpį ir pateikiamas Agentūros darbuotojui Agentūros vykdomų patikrų ūkyje metu. Reikalavimas pildyti Naudotų trąšų ir augalų apsaugos produktų, skirtų neprofesionaliajam naudojimui, apskaitos žurnalą netaikomas pareiškėjams, kurie deklaruoja ekologinės gamybos plotus žemės ūkio valdoje, dalyvauja įgyvendinant programą „Ekologinis ūkininkavimas“ ir pildo

Ekologinės gamybos ūkio veiklos žurnalą. Tais atvejais, jei pareiškėjo žemės ūkio valdoje yra deklaruojama tik dalis ekologinės gamybos plotų, Naudotų trąšų ir augalų apsaugos produktų, skirtų neprofesionaliajam naudojimui, apskaitos žurnale turi būti nurodomi tik Ekologinės gamybos ūkio veiklos žurnale nenurodyti žemės ūkio valdos plotai;

8.11. laikyti gyvulius dalyvaujant programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikloje „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“ ir turėti 0,2 SG/ha, pagal šių taisyklių 1 priede pateikiamą valdoje (valdytojo ir (ar) partnerio) gyvulių perskaičiavimą į sutartinius gyvulius (skaičiuojamas vidurkis per kalendorinius metus pagal Ūkinių gyvūnų registre esančius praėjusių kalendorinių metų duomenis). Šis reikalavimas taikomas naujiems pareiškėjams nuo 2012 m. arba esamiems pareiškėjams prisiėmus įsipareigojimus naujiems plotams.

Pareiškėjams, turintiems 0,2 SG/ha ir dalyvaujantiems programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikloje „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“, bus mokama 100 proc. paramos suma už tuos laukus, kuriuose gyvulių tankis yra ne mažiau kaip 0,2 SG/ha. Pareiškėjams, kurie dalyvaus programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikloje „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“ ir nesilaikys nurodyto reikalavimo laukuose turėti 0,2 SG/ha parama, nebus mokama.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-310](#), 2012-04-30, Žin., 2012, Nr. 53-2646 (2012-05-08), i. k. 1122330ISAK003D-310

8.12. programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikloje „Šlapynių tvarkymas“ šlapynes nustatyti vadovaujantis Šlapynių nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-228 (Žin., 2009, Nr. [41-1580](#));

8.13. laikytis šių programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“ reikalavimų:

8.13.1. veiklą vykdyti pievoje ar ganykloje prie bet kurio natūralaus ar dirbtinio vandens telkinio;

8.13.2. tvarkymo veiklą vykdyti pakrantės apsaugos juostoje, privalomoje pagal teisės aktų reikalavimus (vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (Žin., 2001, Nr. [95-3372](#); 2007, Nr. 23-892), ir papildomai išskirtoje 5 m pločio juostoje. Jeigu pagal teisės aktų reikalavimus pakrantės juosta neišskiriama, veikla įgyvendinama tik 5 m pločio juostoje;

8.13.3. ganyti gyvulius išlaikant teisės aktuose numatytus atstumus iki vandens telkinio kranto;

8.14. laikytis šių programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“ reikalavimų:

8.14.1. veiklą vykdyti privalomoje apsaugos juostoje;

8.14.2. tvarkymo veiklą vykdyti privalomai įrengtoje 5 m pločio juostoje, kurioje ariamoji žemė verčiama ekstensyvaus naudojimo daugiamete pieva (vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540), ir papildomai išskirtoje 5 m pločio juostoje. Jeigu pagal teisės aktų reikalavimus pakrantės juosta neišskiriama, veikla įgyvendinama tik 5 m pločio juostoje;

8.14.3. ganyti gyvulius išlaikant teisės aktuose numatytus atstumus iki vandens telkinio kranto;

8.15. laikytis šių programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Ražienų laukai per žiemą“ reikalavimų:

8.15.1. per įsipareigojimų laikotarpį išlaikyti pastovų bendrą deklaruotą plotą, tačiau ražienų lauką kasmet galima per žiemą palikti vis kitoje vietoje;

8.15.2. ūkio neskaidyti siekiant išvengti paramos apribojimų. Apskaičiuodama paramos sumą, Agentūra atsižvelgia į praeitų metų paramos paraiškoje nurodytus duomenis. Paramos suma, suskaidžius ūkį, dvejus metus negali viršyti praėjusiais metais už tą (neiškaidyto ūkio)

plotą išmokėtos paramos sumos;

8.15.3. veiklą vykdyti ne didesniame kaip 30 proc. tiesioginėms išmokoms gauti deklaruoto ražienų laukams tinkamų augalų rūšių ploto, veiklą „Ražienų laukai per žiemą“ gali vykdyti, jeigu ražienoms paliktas tinkamų augalų plotas yra ne didesnis kaip 50 ha. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, kurie tiesioginėms išmokoms gauti deklaruoja iki 10 ha žemės ūkio naudmenų, gali įsipareigoti veiklą vykdyti ne didesniame kaip 30 proc. bendro deklaruoto tiesioginėms išmokoms gauti žemės ūkio naudmenų ir pasėlių ploto. Ražienų laukams tinkamų augalų sąrašas pateikiamas šių taisyklių 2 priede;

8.16. laikytis šių programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“ reikalavimų:

8.16.1. medingųjų augalų mišinio lauko ar juostos vientisas plotas vienoje vietoje negali būti didesnis kaip 0,5 ha. Siekiant, kad medingojo mišinio laukai būtų tolygiai pasiskirstę ariamosios žemės laukuose, įsėjamas ne daugiau kaip vienas 0,5 ha dydžio medingojo mišinio laukas 10 ha ariamosios žemės plote. Jeigu medingųjų augalų mišinio lauko ar juostos vientisas plotas vienoje vietoje yra 0,1 ha, toks laukas įsėjamas 2 ha ariamosios žemės plote;

8.16.2. medingojo mišinio plotas negali būti naudojamas kaip privažiavimo, apsisukimo ar sandėliavimo vieta;

8.17. laikytis šių programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Kraštovaizdžio elementų valdoje (gyvatvorių) tvarkymas“ reikalavimų:

8.17.1. tvarkyti gyvatvores taip, kad jų aukštis būtų ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 2 m, ilgis ne mažesnis kaip 10 m, o plotis iki 1,5 m. Gyvatvorėms įveisti tinkamų augalų rūšių sąrašas pateikiamas šių taisyklių 4 priede;

8.17.2. prie įrengtų gyvatvorių palikti nesuartą 1 m pločio juostą;

8.18. nevykdyti veiklos pagal programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Melioracijos griovių tvarkymas“ ir gauti paramos tais atvejais, kai programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Melioracijos griovių tvarkymas“ melioracijos griovio šlaito priežiūros darbai (šienavimas, krūmų kirtimas) vykdomi valstybės biudžeto lėšomis;

8.19. laikytis šių programos „Ekologinis ūkininkavimas“ reikalavimų:

8.19.1. kasmet deklaruoti naudmenas;

8.19.2. dalį produkcijos realizuoti. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nepriklausomai nuo ekologinės gamybos ūkio statuso, Agentūrai turi pateikti Ekologinės gamybos ūkio veiklos žurnalo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 190 (Žin., 2001, Nr. [51-1792](#); 2009, Nr. [43-1682](#)), 18 lentelę „Ekologiškų produktų realizavimo apskaita“, kurioje turi būti nurodyta informacija apie realizuotą produkciją. Agentūros vykdomų patikrų ūkyje metu pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas Agentūros darbuotojui privalo pateikti: sąskaitas, sąskaitas faktūras, kasos pajamų orderį, kasos aparato kvitą arba pinigų priėmimo kvito kopiją, kuriuose būtų nurodytas produkcijos kiekis ir piniginė vertė; labdarą gavusios įstaigos ar organizacijos išduotą labdaros gavimo patvirtinimo dokumentą, kuriame būtų nurodyta produkcijos rūšis bei kiekis; prekybos turguje pagrindimo dokumentą; mugių rengėjų išduotą dokumentą, kuriuo patvirtinama prekyba mugėje, ir jų pagrindu užpildyta 18 lentelė „Ekologiškų produktų realizavimo apskaita“. Pareiškėjai, produkcijos realizavimo patvirtinimo dokumentus (18 lentelė) pateikę iki kalendorinių metų gegužės 15 d., laikomi tinkamai gauti paramą tik pagal praėjusiais kalendoriniais metais pateiktą paraišką.

Minėtuose dokumentuose turi būti nurodyta produkcijos vertė:

Palankiose ūkininkauti vietovėse:

javų – 350 Lt už ha pagal javų produkcijos realizavimo dokumentus;

daržovių, bulvių, vaistažolių – 1050 Lt už ha pagal daržovių, bulvių arba vaistažolių produkcijos realizavimo dokumentus;

sodų – 1600 Lt už ha pagal gaunamos iš sodų produkcijos realizavimo dokumentus;

uogynų – 1000 Lt už ha pagal uogynų produkcijos realizavimo dokumentus.

Mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse:

javų – 180 Lt už ha pagal javų produkcijos realizavimo dokumentus;

daržovių, bulvių, vaistažolių – 600 Lt už ha pagal daržovių, bulvių arba vaistažolių produkcijos realizavimo dokumentus;

sodų – 900 Lt už ha pagal gaunamos iš sodų produkcijos realizavimo dokumentus;

uogynų – 600 Lt už ha pagal uogynų produkcijos realizavimo dokumentus.

Reikalavimas pateikti produkcijos realizavimo dokumentus netaikomas ūkiams, laikantiems Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. gegužės 28 d. įsakyme Nr. 3D-324 „Dėl gyvulių skaičiaus prilyginimo vienam sutartiniam gyvuliui bei augalų priskyrimo augalų grupėms ekologinės gamybos ūkiuose“ (Žin., 2004, Nr. [88-3244](#); 2011, Nr. 36-1740) nurodytus sertifikuotus gyvulius ir deklaruojantiems javus, bulves, runkelius ir (arba) žalienas (gyvūnai perskaičiuojami į sutartinius gyvulius remiantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. 3D-324). Tam pačiam 1 sertifikuotam sutartiniam gyvuliui (toliau – SG) tenka 3 ha javų, bulvių, runkelių ir 3 ha daugiamečių žolių;

8.19.3. vaistažolių, aromatinių ir prieskoninių augalų ūkių didžiausias remiamas plotas yra 30 proc. bendro programos „Ekologinis ūkininkavimas“ sertifikuoto ir įsipareigoto ploto, bet ne didesnis nei 50 ha. Ši nuostata netaikoma vaistažolių, aromatinių ir prieskoninių augalų plotams, dėl kurių pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai jau yra prisiėmę įsipareigojimus iki 2012 m., ir vaistažolių, aromatinių ir prieskoninių augalų ūkiams, kurių plotas yra iki 10 ha.

8.19.4. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, pretenduojantys į kompensacines išmokas už daugiameses žoles, kasmet iki rugsėjo 15 d. turi aprobuoti daugiamečių žolių sėklinius pasėlius. Nuostata netaikoma pasėjus daugiamečių žolių sėklinius plotus pirmaisiais metais;

8.20. laikytis šių programos „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ reikalavimų:

8.20.1. kasmet deklaruoti žemės ūkio naudmenų plotus;

8.20.2. neviršyti mineralinių trąšų sunaudojimo skaičiuojant pagal azoto kiekį 122 kg/ha daržovėms, bulvėms ir 96 kg/ha vaisiams ir uogoms per metus;

8.21. laikytis šių programos „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ reikalavimų:

8.21.1. žinoti, jog priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programos „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“, nustatytų rizikos vandens telkinių ribos gali pasikeisti;

8.21.2. turėti daugiamete ganykla (pieva) verčiamą ariamosios žemės plotą, kuris prieš metus buvo naudojamas žemės ūkio produkcijai gaminti bei deklaruotas tiesioginėms išmokoms gauti, ne mažesnę kaip 1 ha ir patenkantį į rizikos vandens telkinio baseiną;

8.22. pareiškėjai privalo deklaruoti ir įbraižyti Išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir daržovių auginimo laukus ir jų apsauginių juostų ribas.

V. REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS IR (ARBA) PARAMOS GAVĖJAMS PAGAL PROGRAMAS

9. Specialieji reikalavimai įgyvendinant Priemonės atitinkamas programas:

9.1. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, vykdančys programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“, privalo:

9.1.1. pievose nenaudoti pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių;

9.1.2. pievas kasmet šienauti arba ganyti gyvulius, laikydamiesi šių reikalavimų:

9.1.2.1. šienavimą pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d.;

9.1.2.2. gyvulius pradėti ganyti ne anksčiau kaip birželio 15 d. ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha (gyvulių perskaičiavimas į sutartinius gyvulius pateikiamas šių taisyklių 1 priede);

9.1.3. nearti pievų ir nesėti jų kultūrinėmis žolėmis;

9.1.4. pievose išsaugoti pavienius medžius;

9.1.5. pievas nuganyti ir (ar) nušienauti, išvežti nušienautą žolę iki rugsėjo 30 d. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama;

9.1.6. neįrengti naujų drenavimo ar laistymo sistemų;

9.2. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, vykdančys programos „Kraštovaizdžio

tvarkymas“ veiklą „Šlapynių tvarkymas“, privalo:

9.2.1. šlapynėse nenaudoti pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių;

9.2.2. šlapynes kasmet šienauti arba ganyti gyvulius, laikydamiesi šių reikalavimų:

9.2.2.1. šienavimą pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d.;

9.2.2.2. gyvulius pradėti ganyti ne anksčiau kaip liepos 1 d.;

9.2.2.3. ganyti gyvulius tik nepririštus aptvaruose;

9.2.2.4. ganant gyvulius, jų tankis nuo liepos 1 d. iki rugpjūčio 1 d. neturi būti didesnis kaip 1 SG/ha (gyvulių perskaičiavimas į sutartinius gyvulius pateikiamas šių taisyklių 1 priede);

9.2.3. šlapynėse išsaugoti pavienius medžius, iškirsti krūmus;

9.2.4. šlapynes nuganyti ir (ar) nušienauti, išvežti nušienautą žolę ir iškirstus krūmus iki kitų metų kovo 1 d. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama;

9.2.5. neįrengti naujų sausinimo sistemų;

9.3. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, vykdančys programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“, privalo:

9.3.1. nearti, nenaudoti trąšų ir pesticidų, nekalkinti;

9.3.2. nušienauti iki vandens linijos vieną kartą per metus arba ganyti gyvulius laikantis šių reikalavimų:

9.3.2.1. šienauti pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d.;

9.3.2.2. ganyką pradėti ne anksčiau kaip nuo birželio 15 d. ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha (gyvulių perskaičiavimas į sutartinius gyvulius pateikiamas šių taisyklių 1 priede);

9.3.2.3. nuganyti ir (ar) nušienauti, nušienautą žolę išvežti iki rugsėjo 30 d. Tačiau nenuganyta žolė turi būti nušienauta;

9.3.2.4. nupjauta žolė negali būti paskleista privalomos pagal teisės aktų reikalavimus apsaugos juostos bei papildomai įrengtos juostos plote. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama;

9.4. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, vykdančys programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“, privalo:

9.4.1. paversti ariamąją žemę, kuri prieš metus buvo naudojama žemės ūkio produkcijai gaminti bei deklaruota tiesioginėms išmokoms gauti, į daugiametę pievą 5 m pločio juostoje greta pagal teisės aktus privalomos pakrantės apsaugos juostos, pirmaisiais metais apsėjant ją daugiamečių žolių mišiniu iki liepos 1 d.;

9.4.2. nearti, nenaudoti trąšų ir pesticidų;

9.4.3. nušienauti iki vandens linijos vieną kartą per metus arba ganyti gyvulius laikantis šių reikalavimų:

9.4.3.1. šienauti pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d.;

9.4.3.2. nuganyti ir (ar) nušienauti, nušienautą žolę išvežti iki rugsėjo 30 d., tačiau nenuganyta žolė turi būti nušienauta;

9.4.3.3. ganyką pradėti ne anksčiau kaip nuo birželio 15 d. ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha (gyvulių perskaičiavimas į sutartinius gyvulius pateikiamas šių taisyklių 1 priede);

9.4.3.4. nupjautos žolės negalima paskleisti privalomos pagal teisės aktų reikalavimus apsaugos juostos bei papildomai įrengtos juostos plote. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama;

9.5. pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, vykdančias programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Ražienų laukai per žiemą“, privalo:

9.5.1. po javapjūtės sutvarkyti šiaudus (surišti juos į ryšulius (ritinius) arba susmulkinti ir paskleisti paviršiuje);

9.5.2. nepurkšti augalų apsaugos produktų po javapjūtės;

9.5.3. ražienų netręšti, nekalkinti ir neganyti gyvulių;

9.5.4. nupjovus ražienoms tinkamus augalus, laukus palikti nesuartus iki kitų metų kovo

1 d.;

9.5.5. atlikti lengvą paviršiaus kultivavimą (atlikus kultivavimo darbus turi aiškiai matytis ražienos) iki rugsėjo 30 d.;

9.6. pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, vykdamas programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“, privalo:

9.6.1. liepos–rugsėjo mėn. arba balandžio–gegužės mėn. įsėti medingųjų augalų mišinio, susidedančio iš ne mažiau kaip 3 rūšių medingųjų augalų (medingųjų augalų sąrašas pateikiamas šių taisyklių 3 priede). Mišinio laukai įveisiami kaip atskiri laukai arba ne siauresnės kaip 6 m pločio juostos. Nei vienas iš medingųjų augalų, vertinant vizualiai, negali sudaryti daugiau kaip 70 proc. mišinio. Įsėtame plote gali būti randama ir neagresyvių varpinių augalų (pvz., tikrųjų eraičinų, avinių eraičinų, pievinių miglių), padedančių išvengti vienmečių piktžolių plitimo;

9.6.2. lokaliai pavojingų piktžolių (pvz., usnių, rūgštynių, pievinių žilių) naikinimui gali būti naudojamas tik rankų darbas;

9.6.3. nenaudoti pesticidų, trąšų, nekalkinti;

9.6.4. vėlyvam žydėjimui stimuliuoti ne vėliau kaip iki liepos 1 d. nupjauti pusę ploto, o ne vėliau kaip rugsėjo 30 d. nupjauti visą plotą. Nupjautą žolę būtina išvežti iki rugsėjo 30 d.;

9.6.5. medingojo mišinio plotuose nuo rugsėjo 15 d. gali būti ganomi gyvuliai;

9.7. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, vykdamas programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Kraštovaizdžio elementų valdoje (gyvatvorių) tvarkymas“, privalo:

9.7.1. per vegetacijos laikotarpį nuo liepos 31 d. gyvatvorė turi būti periodiškai karpoma ir prižiūrima, palaikant tvarkingą gyvatvorės formą;

9.7.2. gyvatvorė turi būti šalia arba ne toliau kaip 5 m nuo deklaruojamų pagal kitas paramos schemas laukų (gyvatvorė negali dalyti lauko į kelias dalis). Jei gyvatvorė yra (priklauso) namų valdoje, ji turi ribotis su lauku (-ais), kuris jau deklaruotas išmokoms pagal kitas paramos schemas gauti;

9.8. pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, vykdamas programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Melioracijos griovių tvarkymas“, privalo:

9.8.1. nušienauti melioracijos griovių šlaitus kartą per metus (pradėti šienavimą ne anksčiau kaip liepos 15 d. ir baigti rugsėjo 30 d., žolė negali būti tolygiai paskleista melioracijos griovių šlaituose, draudžiama susmulkintą nušienautą žolę paskleisti melioracijos griovių šlaituose);

9.8.2. iškirsti krūmus nuo melioracijos griovių šlaitų iki rugsėjo 30 d.;

9.8.3. nušienautą žolę ir iškirstus krūmus išvežti iki rugsėjo 30 d.;

9.9. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, įgyvendinantys „Ekologinio ūkininkavimo“ programą, privalo laikytis Ekologinio žemės ūkio taisyklių ir reikalavimų, numatytų reglamente (EB) Nr. 834/2007, ne trumpesni kaip įsipareigojimuose numatytą laikotarpį;

9.10. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, įgyvendinantys programą „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ privalo laikytis specifikacijoje išdėstytų reikalavimų ne mažiau kaip pareiškėjo įsipareigojimuose numatytą laikotarpį ir turėti sertifikatą, kuriuo tai patvirtinama;

9.11. pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, įgyvendinantys programą „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“, privalo:

9.11.1. ariamojoje žemėje pirmaisiais metais įsėti daugiametes žoles iki liepos 1 d.

9.11.2. jei daugiametę ganyklą arba pievą paverstas laukas bus naudojamas gyvulininkystės tikslams, vystyti tik ekstensyviąją gyvulininkystę (ne daugiau kaip 1 SG/ha);

9.11.3. įveistoje daugiametėje ganykloje (pievoje) nenaudoti pesticidų ir trąšų;

9.11.4. antraisiais ir paskesniais metais po įsėjimo pirmąją žolę nupjauti ir ją išvežti iki rugsėjo 1 d. (pagal Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų aprašą). Antrąją žolės pjovimą pradėti ne anksčiau kaip rugsėjo 15 d., šienavimą baigti ne vėliau kaip rugsėjo 30 d.;

9.11.5. antrosios pjūties žolę išvežti iki rugsėjo 30 d. Visais atvejais nušienautą susmulkintą žolę paskleisti draudžiama.

VI. KVIETIMAS TEIKTI PARAIŠKAS

10. Kvietimą teikti paramos paraiškas skelbia Agentūra pagal ministerijos sudarytą grafiką. Kvietimas skelbiamas „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, bent viename iš šalies dienraščių ir Agentūros bei ministerijos interneto svetainėse (ministerijos – www.zum.lt, Agentūros – www.nma.lt).

11. Kvietimas gali būti skelbiamas ir kituose leidiniuose, internete bei kitais būdais.

12. Terminas, iki kurio priimamos pavėluotai pateiktos paramos paraiškos, nurodomas Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse. Paramos paraiškos, pateiktos pasibaigus paramos paraiškų surinkimo terminui, nepriimamos.

VII. ADMINISTRAVIMO PROCEDŪROS

13. Priemonę administruoja Agentūra pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo procedūrų aprašus.

14. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas:

14.1. deklaruojamus laukus įbraižo ir prašo paramos pagal šią Priemonę vadovaudamasis Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėmis;

14.2. pareiškėjai, norintys gauti paramą pagal programas „Ekologinis ūkininkavimas“ ir (arba) „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“, atitinkamų metų Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nustatyta tvarka pateikia paramos paraišką. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, įgyvendinantys programą „Ekologinis ūkininkavimas“, Agentūrai pateikia ne vėliau kaip iki ateinančių metų gegužės 15 d. Ekologinės gamybos ūkio veiklos žurnalo 18 lentelę „Ekologiškų produktų realizavimo apskaita“, kurioje nurodoma informacija apie realizuotą produkciją;

14.3. pildydamas paraišką Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje (toliau – PPIS) nurodo, kad atnaušina valdos duomenis, jeigu nuo ankstesnio valdos atnaujinimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre iki paraiškos pateikimo dienos pareiškėjo žemės ūkio valdoje neįvyko pasikeitimų. Jei valdoje vyko pasikeitimai, pareiškėjas su pasikeitimų įrodymo dokumentais kreipiasi į seniūnijos darbuotoją, kuris atnaušina valdos duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo valdų registre teisės aktų nustatyta tvarka iki einamųjų metų gruodžio 31 d.;

14.4. pildydamas paraišką, nurodo duomenis apie praėjusiais metais valdoje panaudotas trąšas;

14.5. pavėluotai pateiktos paraiškos priimamos iki einamųjų metų liepos 10 d. (išskyrus paraiškas ekologiinei gamybai ir išskirtinės kokybės vaisiams, uogoms ir daržovėms sertifikuoti), už kiekvieną pavėluotą darbo dieną galutinę paramos sumą mažinant 1 proc. Po birželio 15 d. pareiškėjų paraiškos ekologiinei gamybai ir išskirtinės kokybės vaisiams, uogoms ir daržovėms paramai gauti nepriimamos. Pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų priėmimo terminui (po einamųjų metų liepos 10 d.), paraiška priimama tik tais atvejais, kai vėlavimas nepriklauso nuo pareiškėjo valios (pvz., pareiškėjo mirtis, ilgalaikis profesinis nepajėgumas, stichinė nelaimė, padariusi stiprų poveikį valdai). Tokiais atvejais pareiškėjas ar jo įpėdinis per 10 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias aplinkybes, seniūnijos darbuotojui kartu su paraiška pateikia prašymą priimti pavėluotą paraišką ir vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentus. Į PPIS įvedami paraiškos duomenys, paraiška patvirtinama. Vėlavimo priežastį nurodantys dokumentai PPIS neregistruojami, o jų originalai kartu su pasirašytu registracijos dokumentu siunčiami paštu Agentūrai, kuri priima sprendimą dėl tokios paraiškos administravimo. Agentūrai nusprendus, kad tokia paraiška, gali būti priimta, elektroniniai paraiškos duomenys perduodami Agentūrai. Paraiškos, pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų priėmimo terminui (po einamųjų metų liepos 10 d.), priimamos iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

15. Pasikeitus deklaruotiems duomenims po paraiškos pateikimo, pareiškėjas iki einamųjų metų liepos 10 d.:

15.1. gali seniūnijos darbuotojui pateikti prašymą pakeisti paraiškos duomenis. Tokiu atveju pareiškėjas pasirašo seniūnijos darbuotojo sudarytame ir išspausdintame prašymo pakeisti paraiškos duomenis registracijos dokumente. Prašymai pakeisti paraiškos duomenis, pateikti nuo einamųjų metų birželio 16 d. iki liepos 10 d., laikomi pavėluotai pateiktais ir už kiekvieną pavėluotą darbo dieną paramos suma už tą lauką, kurio duomenys keičiami, mažinama 1 proc., išskyrus 15.3 punkte numatytus atvejus;

15.2. gali pakeisti juos pats, prisijungęs prie PPIS, tokiu atveju prašymą pakeisti paraiškos duomenis elektroniniu būdu užpildęs pareiškėjas privalo išspausdinti prašymo pakeisti paraiškos duomenis registracijos dokumentą, jį pasirašyti ir per 10 darbo dienų (vėliausiai iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d.) atsiųsti ŽŪIKVC (adresu: Vinco Kudirkos g. 18-1, Vilnius) paštu arba skenuotą jo versiją elektroniniu paštu (adresu e-ibraizymas@vic.lt). Pareiškėjui parašu patvirtinto prašymo pakeisti paraiškos duomenis registracijos dokumento nepateikus ŽŪIKVC, prašymas pakeisti paraiškos duomenis atmetamas;

15.3. gali taisyti įbraižytų laukų grafinį vaizdą (netikslaus deklaruojamų laukų įbraižymo atveju), kai toks taisymas galimas be paraiškos 2 lapo lentelės duomenų (įbraižytų laukų ploto) keitimo;

15.4. jei pareiškėjas nori pakeisti paraiškos pirmajame lape nurodytus duomenis, jis tai gali padaryti nuo paraiškos pateikimo iki paramos gavimo dienos. Pasibaigus paraiškų priėmimo terminui, paraiškoje nurodyta banko sąskaita ar ryšio duomenys (adresas, telefonas, faksas, el. pašto adresas) gali būti tikslinami raštu pateikus prašymą Agentūrai arba per Agentūros informacinį Portalą (toliau – Portalas). Teikiant Agentūrai prašymus pakeisti banko sąskaitą, į kurią bus pervedamos paramos lėšos, prašymą pasirašiusiojo asmens parašo tikrumas turi būti paliudytas notaro arba seniūno, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka. Paliudyti pasirašiusiojo asmens parašo tikrumą taip pat gali Agentūros darbuotojas.

15.5. Pareiškėjas laikomas informuotu apie paraiškoje esančias klaidas gavęs informaciją apie jas bent vienu iš savo pasirinktų būdų: nuo informacijos atsiradimo Portale, elektroninio laiško ar trumposios žinutės mobiliuoju telefonu išsiuntimo praėjus 5 kalendorinėms dienoms, nuo informacijos išsiuntimo raštu praėjus 7 darbo dienoms.

16. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, gaunantis paramą pagal Priemonės programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklas „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“, „Šlapynių tvarkymas“, „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“, „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje“ ir „Melioracijos griovių tvarkymas“ bei programą „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“, negali gauti paramos už tuos pačius pievų ir ganyklų, šlapynių plotus pagal KPP priemonę „*Natura 2000* išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos (parama *Natura 2000* vietovėse žemės ūkio plotuose)“. Pareiškėjai, kurių laukai priklauso *Natura 2000* teritorijoms, atitinkantys programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ keliamus reikalavimus, gali rinktis dalyvavimą pastarojoje programoje, jei neprašo paramos pagal KPP priemonę „*Natura 2000* išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos (parama *Natura 2000* vietovėse žemės ūkio paskirties žemėje)“. Pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai, gaunantys paramą pagal Priemonės programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklas „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“ ir „Šlapynių tvarkymas“, už tą patį plotą negali gauti paramos pagal KPP priemonę „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“.

17. Informaciją apie savo duomenis pareiškėjas gali rasti Portale arba teirautis Agentūroje telefonais, nurodytais Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt, elektroniniu paštu (adresu info@nma.lt) arba raštu ir tiesiogiai atvykęs į Agentūrą (adresu: Blindžių g. 17, Vilnius), taip pat informacijos gali kreiptis į savivaldybes (seniūnijas). Klausdamas raštu ar elektroniniu paštu pareiškėjas turi nurodyti savo vardą, pavardę, asmens kodą (fizinis asmuo), įmonės pavadinimą ir kodą (juridinis asmuo), adresą, telefono numerį, valdos numerį.

18. Melioracijos griovio plotas yra matuojamas nuo melioracijos griovio kranto linijos su vandens paviršiumi iki melioracijos griovio šlaito viršutinės briaunos, o 1 m pločio daugiamečių žolių apsauginė juosta, kurią galima arti tik persėjus žolę juosta (Melioracijos statinių techninės priežiūros taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2008 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 3D-218 (Žin., 2008, Nr. [46-1738](#)), nėra įskaičiuojama į prašomos paramos plotą.

18.1. Melioracijos griovio šlaito plotas skaičiuojamas taip:

18.1.1. melioracijos griovio ilgis suskirstomas atkarpomis kas 100 metrų;

18.1.2. išmatuojamas kiekvienos suskirstytos atkarpos griovio šlaito plotis nuo melioracijos griovio kranto linijos iki melioracijos griovio šlaito viršutinės briaunos. Tais atvejais, kai lieka mažesnė nei 100 m melioracijos griovio atkarpa, išmatuojamas melioracijos griovio pradžios ir pabaigos plotis nuo kranto linijos iki viršutinės briaunos. Tais atvejais, kai yra staigus linijos lūžis (griovio šlaito paaukštėjimas, sumažėjimas ir kt.), griovio plotis pamatuojamas lūžio vietoje;

18.1.3. apskaičiuojamas vidutinis griovio plotis: išmatuotų atkarpų pločiai sudedami ir padalijami iš atkarpų skaičiaus;

18.1.4. apskaičiuojamas griovio plotas: vidutinis griovio plotis padauginamas iš griovio ilgio ir apskaičiuojamas hektarais.

19. Gyvatvorių plotas yra apskaičiuojamas taip: gyvatvorės aukštis padauginamas iš gyvatvorės ilgio ir padauginama iš dviejų pridodant sudaugintą gyvatvorės plotį ir ilgį.

20. Kai pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas pagal Priemonę tampa paramos gavėju pagal KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ kaip ūkio perleidėjas (toliau – perleidėjas) ir jo įsipareigojimus pagal Priemonę perima jo ūkio perėmėjas (toliau – perėmėjas), parama pagal pastarąją priemonę teikiama šiam perėmėjui, kuris turi pateikti paramos paraišką pagal Priemonę. Jei paraiškų rinkimo terminas pagal Priemonę pasibaigęs, tai perleidėjas turi pateikti Agentūrai pranešimą apie valdos perdavimą.

21. Jei paramos gavėjas pagal Priemonę įgyvendina KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, tačiau neturi asmens, kuris perimtų jo valdą ir įsipareigojimus, arba asmuo, kuris perima valdą, nepriima įsipareigojimų, tokiu atveju, jei jo paraiška pagal KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ būtų patvirtinta, jis turi grąžinti visą gautą paramą pagal Priemonę ir tik tada jam gali būti suteikta parama pagal KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“.

22. Pareiškėjui ir (arba) paramos gavėjui pateikus paramos paraišką tiek pagal Priemonę, tiek pagal KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, jei parama pagal KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ jam nebus skirta, tai jis, pateikęs rašytinį prašymą Agentūrai, grąžinamas į paramos gavėjų pagal Priemonę sąrašą.

23. Įgyvendinantiesiems programą „Ekologinis ūkininkavimas“ (ir) arba „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ parama mokama atsižvelgiant į deklaruotą ir sertifikuotą plotą: jei sertifikuotas gamybai plotas didesnis kaip deklaruotas, parama mokama tik už deklaruotą plotą; jei sertifikuotas gamybai plotas mažesnis už deklaruotą, parama mokama tik už sertifikuotą plotą. Šiais atvejais pareiškėjui ir (arba) paramos gavėjui bus taikomos taisyklėse numatytos sankcijos dėl neteisingo deklaravimo. Apskaičiuojant galutinį plotą, atsižvelgiama ir į patikros metu nustatytus plotus.

24. Parama pareiškėjams mokama taip:

24.1. Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema:

24.1.1. didžiausia metinė išmokos suma valdos savininkui, kai jis įgyvendina programą „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ – 120 000 Lt. Ūkis negali būti skaidomas siekiant išvengti paramos apribojimų (120 000 Lt valdai). Apskaičiuodama paramos sumą Agentūra turi atsižvelgti į praeitų metų paramos paraiškoje nurodytus duomenis. Paramos suma, suskaidžius ūkius, dvejus metus negali viršyti praėjusiais metais už tą (neiškaidyto ūkio) plotą išmokėtos paramos sumos;

24.1.2. kompensacinė išmoka pareiškėjui, nenustačius neatitikčių, išmokama vėliausiai iki kitų metų vasario 1 d.

24.2. Ekologinio ūkininkavimo:

24.2.1. didžiausia metinė išmokos suma valdos savininkui, kai jis įgyvendina – 400 000 Lt. Ūkis negali būti skaidomas siekiant išvengti paramos apribojimų (400 000 Lt valdai).

Apskaičiuodama paramos sumą Agentūra turi atsižvelgti į praeitų metų paramos paraiškoje nurodytus duomenis. Paramos suma, suskaidžius ūkius, dvejus metus negali viršyti praėjusiais metais už tą (neišskaidyto ūkio) plotą išmokėtos paramos sumos;

24.2.2. kompensacinė išmoka mokama dviem etapais: 50 proc. pareiškėjui apskaičiuotos paramos sumos sumokama įvertinus paraišką (nenustačius neatitikčių išmokama vėliausiai iki kitų metų vasario 1 d.), o likusi 50 proc. suma pagal kiekvieną pasėlių grupę atskirai sumokama po to, kai pareiškėjas pateikia Ekologinės gamybos ūkio veiklos žurnalo 18 lentelę „Ekologiškų produktų realizavimo apskaita“ (nenustačius neatitikčių išmoka išmokama vėliausiai iki kitų metų birželio 30 d.). 50 proc. likusios pareiškėjui apskaičiuotos paramos sumos išmokama tik tuomet, kai sertifikavimo įstaigos išduotame patvirtinamajame dokumente nurodyta informacija apie produkcijos sertifikavimą sutampa su pateikta Ekologinės gamybos ūkio veiklos žurnalo 18 lentelės „Ekologiškų produktų realizavimo apskaita“ informacija, išskyrus atvejus, kai laukai sertifikuojami kaip pirmųjų metų perėjimo prie ekologinės gamybos statuso laukai (tokiu atveju turi sutapti 18 lentelės ir nutarimo išrašo duomenys). Dėl aplinkybių, nurodytų Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006 47 straipsnio 1 dalyje *force majeure*, pareiškėjas kartu su 18 lentele arba vietoj 18 lentelės per 10 darbo dienų nuo *force majeure* paskutinės veikimo dienos pateikia Agentūrai prašymą ir dokumentą, kuriuo įrodoma, jog produkcijos negali realizuoti dėl *force majeure*, tuomet pareiškėjui mokama 100 proc. paramos suma. Išmokos mokamos tiek ekologinės gamybos, tiek pereinamojo į ekologinę gamybą laikotarpio ūkiams. Naujai įveistų sodų ir uogynų augintojams pirmaisiais ir antraisiais programos įgyvendinimo metais, neatsižvelgiant į produkcijos realizavimo apimtį, mokama 100 proc. paramos suma.

25. Savivaldybės (seniūnijos) vykdo Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytas funkcijas.

26. Agentūra vykdo Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytas funkcijas.

27. ŽŪIKVC vykdo Tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytas funkcijas.

28. Ekologinio žemės ūkio taisyklių bei specifikacijoje išdėstytų reikalavimų laikymąsi kontroliuoja ir sertifikavimą atlieka ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų ir (arba) išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir daržovių sertifikavimo įstaiga.

29. Jei naudmenų ar kitų plotų nedeklaravęs, tačiau jų valdymo teisę turintis asmuo praneša apie pareiškėją, kuris neteisėtai deklaravo jo valdomus plotus, parama už šiuos plotus pareiškėjui bus mokama tik tuo atveju, jeigu jis pateiks šių plotų dirbimo (žemės ūkio veiklą, kuri įrodoma pagal žemės ūkio produkcijos realizavimo seniūnijos išduotą pažymą bei kitus minėtos veiklos fakto patvirtinimo dokumentus) bei žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar kitais pagrindais) patvirtinimo dokumentus. Agentūra, remdamasi žemės sklypo planu ir nuosavybės dokumentais, nustatys, ar pareiškėjas teisėtai deklaruoja minėtus plotus. Pareiškėjui, įrodžiusiam žemės ūkio veiklos faktą ir žemės valdymo teisę, o Agentūrai pagal žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentus nustačius deklaravimo teisėtumą, išmokos bus mokamos, jei pareiškėjas tą teisę įrodė iki išmokų mokėjimo pabaigos. Už paramai deklaruotus plotus, kuriuose pareiškėjas neužsiėmė žemės ūkio veikla, taikomos nuostatos dėl tyčinio neteisingo deklaravimo.

29.1. Nustačiusi deklaruoto ploto persidengimą, Agentūra pareikalauja pareiškėjų, kurių deklaruoti plotai dengiasi, pateikti persidengiančio ploto žemės dirbimo (žemės ūkio veiklą) įrodymo dokumentus ir žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar kitais pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais)). Žemės ūkio veikla įrodoma pagal žemės ūkio produkcijos realizavimo, seniūnijos išduotą pažymą bei kitus dokumentus, kuriais patvirtinamas minėtos veiklos faktas. Jei, vadovaujantis pareiškėjų pateiktais dokumentais neišsprendžiamas neteisingas deklaravimas, Agentūra atlieka patikrą vietoje;

29.2. nustačius, kad deklaruotas plotas KŽS viršija paramai skirti tinkamą plotą, Agentūra nustato pareiškėjus, kurių įbraižyti plotai kerta KŽS ribas ar apima mažesnius KŽS ir pareikalauja pareiškėjų pateikti tų plotų žemės dirbimo (žemės ūkio veiklą) ir žemės

valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar kitais pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais)). Žemės ūkio veikla įrodoma pagal žemės ūkio produkcijos realizavimo seniūnijos išduotą pažymą bei kitus dokumentus, kuriais patvirtinamas minėtos veiklos faktas. Jei, vadovaujantis žemės sklypo planais ir kitais pareiškėjų pateiktais dokumentais, neišsprendžiamas ploto viršijimas, Agentūra, įvertinusi patikros vietoje tikslingumą, atlieka patikrą.

VIII. PARAMOS DYDIS

30. Paramos gavėjams mokama kasmetinė kompensacinė išmoka.

31. Kompensacinės išmokos paramos gavėjams išmokamos litais. KPP nurodytos išmokos eurai turi būti perskaičiuojamos litais pagal Lietuvos banko nustatytą ir paskelbtą lito ir euro santykį.

32. Įgyvendinantiesiems programą „Ekologinis ūkininkavimas“ parama už daugiameses žoles mokama tik:

32.1. laikantiesiems gyvulius, sertifikuotus pagal reglamentą (EB) Nr. 834/2007 ir Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus, už sertifikuotą daugiamečių žolių plotą, tenkanti ne daugiau kaip 3 ha vienam sertifikuotam sąlyginiam gyvuliui;

32.2. institucijoms, kurios turi teisę atestuoti, atestuotiems ir sertifikavimo įstaigos pagal Reglamentą (EB) Nr. 834/2007 bei Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus sertifikuotiems sėklininkystės ūkiams už ekologinei sėklininkystei naudojamus plotus.

33. Viršijus Priemonės biudžete nustatytas metines lėšas, skirtas Priemonei įgyvendinti, pirmenybė teikiama tiems paramos gavėjams, kurių valdos ar jų dalys yra „Natura 2000“ vietovėse, taip pat išmokos mokamos paramos gavėjams, įgyvendinantiems priemonę „Natura 2000“ vietovėse, kitiems paramos gavėjams išmoka gali būti mažinama proporcingai.

34. Įgyvendinantiems programą „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ parama mokama tik už sertifikuotus išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir daržovių auginimo plotus. Tinkamos sertifikuoti vaisių, uogų ir daržovių rūšys pateikiamos šių taisyklių 7 priede.

IX. SANKCIJŲ TAIKYMAS

35. Paramos gavėjui nesilaikant prisiimtų įsipareigojimų ir (arba) pažeidžiant kitus teisės aktų reikalavimus, numatomos trys privalomų sankcijų rūšys: paramos sumažinimas, paramos neskyrimas ir (arba) paramos susigrąžinimas. Paramos sumažinimas, paramos neskyrimas ir (arba) paramos susigrąžinimas taikomas einamaisiais metais deklaruotų duomenų pagrindu neatsižvelgiant į įsipareigojimų galiojimo laikotarpį.

36. Parama sumažinama, jei paramos gavėjas:

36.1. vėluoja pateikti paramos paraiškas, už kiekvieną pavėluotą darbo dieną apskaičiuota paramos suma einamaisiais metais mažinama 1 proc. Paramos paraiška, pateikta praėjus 25 kalendorinėms dienoms po paskutinės paramos paraiškų pateikimo dienos, nepriimama;

36.2. pavėluotai pateikia prašymą dėl paramos paraiškos duomenų keitimo, už kiekvieną pavėluotą darbo dieną paramos suma už tą lauką, kurio duomenys keičiami, mažinama 1 proc.;

36.3. per įsipareigojimų laikotarpį, nuo pirmoje paraiškoje nurodyto ploto paramos gavėjo paramos paraiškoje nurodytą lauko plotą sumažina ne daugiau kaip 3 proc., ir sumažėjusių laukų plotų suma neviršija 8.4 punkte nurodytos pagal Programą (Kraštovaizdžio tvarkymo programoje – pagal veiklą) leistinos ribos, parama einamaisiais metais nemokama tik už sumažėjusį plotą.

Jei per įsipareigojimų laikotarpį (nuo pirmos paraiškos pateikimo datos) paramos gavėjo paramos paraiškoje nurodytas lauko plotas sumažinamas daugiau kaip 3 proc. ir sumažėjusių laukų plotų suma neviršija 8.4 punkte nurodytos pagal Programą (Kraštovaizdžio tvarkymo programoje – pagal veiklą) leistinos ribos, parama einamaisiais metais nemokama tik už

sumažėjusį plotą ir paramos gavėjas grąžina visą už sumažėjusį plotą gautą paramą.

Jei per įsipareigojimų laikotarpį paramos gavėjo paramos paraiškoje nurodytas lauko plotas sumažinamas daugiau kaip 3 proc. ir sumažėjusių laukų plotų suma viršija 8.4 punkte nurodytą pagal Programą (Kraštovaizdžio tvarkymo programoje – pagal veiklą) leistiną ribą, paramos gavėjas grąžina visą už sumažėjusį plotą gautą paramą ir trejiems ateinantiems metams, įvertinus sumažėjusį plotą apskaičiuota paramos pagal Programą (Kraštovaizdžio tvarkymo programoje – pagal veiklą), suma sumažinama 3 proc.

Jeigu nuo pirmosios paraiškos pateikimo datos per įsipareigojimų laikotarpį veikla vykdoma nebe tų pačių paraiškoje nurodytų kontrolinių žemės sklypų laukų plotuose, nors bendras pagal paraišką (-as) įsipareigotas plotas nesumažėjo (ši nuostata netaikoma veikloms „Ražienų laukai per žiemą“ ir „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamoje žemėje“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“), taikomos aukščiau išvardytos šio punkto nuostatos.

Sankcija už šiame punkte numatytą pažeidimą netaikoma, kai plotas: kuriame įgyvendinamos Priemonės programos ar veiklos, kai žemės ūkio paskirties žemė yra apželdinama mišku; kai valdos perėmėjas su valda arba dalimi valdos perima perleidėjo priisimtus įsipareigojimus ir kai nuomojamos ar panaudos sutarties pagrindu valdomos valstybinės žemės nuomos ar panaudos sutartis nutraukiama valstybės iniciatyva;

36.4. įgyvendindamas „Ekologinio ūkininkavimo“ programą patikrų ūkyje metu nustatytais terminais nepateikia produkcijos realizavimo pagrindimo dokumentų, 50 proc. paramos nemokama už tą pasėlių grupę, už kurią nepateikiami realizavimo dokumentai;

36.5. nesilaiko programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklose nurodyto reikalavimo nenaudoti pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių, išmoka mažinama 10 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos pagal kiekvieną veiklos reikalavimo pažeidimą atskirai. Kai nesilaiko programos „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ nurodyto reikalavimo nenaudoti pesticidų ir trąšų, išmoka mažinama 10 proc. (pagal kiekvieną nustatytą pažeidimą atskirai) visos apskaičiuotos paramos sumos pagal programą.

Tais atvejais, jei nustatomi keli pažeidimai (trąšų ir (arba) pesticidų naudojimas arba kalkinimas), nustatytų sankcijų dydžiai yra sumuojami;

36.6. nesilaiko programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklose nurodyto reikalavimo išsaugoti pavienius medžius, išmoka mažinama 10 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos pagal kiekvieną veiklą atskirai;

36.7. deklaruotas plotas viršija faktinį nuo 3 iki 20 proc. arba 2 ha, einamaisiais metais parama mokama už faktinį plotą, sumažintą du kartus, iš faktinio ploto atėmus deklaruoto ir faktinio plotų skirtumo dydžius (sankcijos dėl neteisingo deklaravimo taikomos vienodai remiamų žemės ūkio naudmenų lygiu);

36.8. nesilaiko bent vieno iš visų likusių reikalavimų, išvardytų pagal programas (programoje „Kraštovaizdžio tvarkymas“ – pagal veiklas), išskyrus 8.19.2 ir 9.5.5 punktuose numatytus reikalavimus dėl ekologiškai užaugintos produkcijos realizavimo bei ražienų kultivavimo, iki 30 proc. pagal programą (Kraštovaizdžio tvarkymo programoje – pagal veiklą) paramos paraiškoje įsipareigoto ploto, einamaisiais metais išmoka mažinama 15 proc. nuo visos apskaičiuotos pagal programą (programą „Kraštovaizdžio tvarkymas“ – pagal veiklą) paramos sumos, sankcijos dydis padidinamas 15 proc. už kiekvieno likusio reikalavimo nesilaikymą;

36.9. tais pačiais kalendoriniais metais padaro pažeidimų ir pagal 36.5, ir pagal 36.8 punktus arba pagal 36.6 ir pagal 36.8 punktus, einamaisiais metais išmoka mažinama 40 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos pagal programas (programoje „Kraštovaizdžio tvarkymas“ – pagal veiklas);

36.10. nesilaiko veiklos „Ražienų laukai per žiemą“ taisyklių 9.5.5 punkte nurodyto reikalavimo – atlikti lengvą paviršiaus kultivavimą, išmoka mažinama 10 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos pagal šią veiklą;

36.11. nedeklaravo naudmenų ir kitų plotų (išskyrus esančius namų valdos žemėje), už kuriuos pareiškėjas nepageidauja gauti išmokų;

36.11.1. nustačius, kad skirtumo tarp viso pagal visas priemones deklaruoto ploto ir viso pagal visas priemones deklaruoto ploto bei viso nedeklaruotų laukų ploto sumos santykis su visu pagal visas priemones deklaruotu plotu viršija 3 proc., bet neviršija 30 proc., parama pagal priemonę sumažinama 1 proc.;

36.11.2. nustačius, kad skirtumo tarp viso pagal visas priemones deklaruoto ploto ir viso pagal visas priemones deklaruoto ploto bei viso nedeklaruotų laukų ploto sumos santykis su visu pagal visas priemones deklaruotu plotu viršija 30 proc., parama pagal priemonę sumažinama 2 proc.;

36.11.3. nustačius, kad skirtumo tarp viso pagal visas priemones deklaruoto ploto ir viso pagal visas priemones deklaruoto ploto bei viso nedeklaruotų laukų ploto sumos santykis su visu pagal visas priemones deklaruotu plotu viršija 50 proc., parama pagal priemonę sumažinama 3 proc.;

36.12. jei nesilaiko taisyklių 8.7 punkte nurodyto reikalavimo – tvarkyti buhalterinę apskaitą, išmoka mažinama 1 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos;

36.13. jei nesilaiko taisyklių 8.8 punkte nurodytų Pagrindinių reikalavimų, pareiškėjui taikomos 5 priedo 3 skiltyje nurodytos sankcijos;

36.14. jei nesilaiko 8.9, 8.10.1 punktuose nurodytų reikalavimų pildyti žurnalą, jei valdoje naudojami augalų apsaugos produktai, skirti profesionaliajam naudojimui bei ūkiams, nesilakantiems 8.10 punkte nurodyto reikalavimo, turėti ir įgyvendinti tręšimo planus, pareiškėjui taikomos sankcijos vadovaujantis Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodika;

36.15. jei nesilaiko taisyklių 8.10.2 punkte nurodyto reikalavimo pildyti Naudotų trąšų ir augalų apsaugos produktų, skirtų neprofesionaliajam naudojimui apskaitos žurnalo, išmoka mažinama 1 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos;

36.16. jei prašo paramos ne už natūralias ar pusiau natūralias pievas ir toks plotas sudaro iki 20 proc. deklaruoto lauko ploto, parama už šį lauko plotą nemokama, taip pat einamaisiais metais išmoka sumažinama 10 proc. paramos sumos pagal veiklą „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“;

36.17. jei prašo paramos ne už šlapynes ir toks plotas sudaro iki 20 proc. deklaruoto ploto, parama už šį lauko plotą nemokama, taip pat einamaisiais metais išmoka sumažinama 10 proc. paramos sumos pagal veiklą „Šlapynių tvarkymas“;

36.18. kai nesilaikoma programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą 9.1.3, 9.1.6, 9.2.5 punktuose nurodytų reikalavimų (nearti pievų ir nesėti jų kultūrinėmis žolėmis, neįrengti naujų drenavimo ar laistymo sistemų, neįrengti naujų sausinimo sistemų), nustačius pažeidimų iki 5 proc. paramos paraiškoje įsipareigoto ploto imtinai, parama sumažinama 50 proc. pagal veiklas;

36.19. kitais teisės aktų numatytais atvejais.

37. Parama neskiriama:

37.1. parama pagal visas Priemonės programas („Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“, „Kraštovaizdžio tvarkymas“ ir „Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas“) einamaisiais metais neskiriama:

37.1.1. kai deklaruotas remiamos pasėlių grupės plotas viršija faktinį daugiau kaip 20 proc.;

37.1.2. kai nustatytas didesnis kaip 0,5 proc. arba 1 ha, bet ne daugiau kaip 20 proc. ploto, tyčinis neteisingo deklaravimo atvejis;

37.1.3. kai nustatytas didesnis kaip 20 proc. ploto tyčinis neteisingas deklaravimas, išmoka einamaisiais metais nemokama, be to, pareiškėjui taikoma ilgalaikė sankcija, lygi deklaruoto ir nustatyto ploto skirtumui;

37.1.4. pareiškėjui neleidus atlikti patikros vietoje visuose arba dalyje deklaruotų laukų, pareiškėjam taikomos nuostatos dėl tyčinio neteisingo deklaravimo. Jei pareiškėjas patikros vietoje metu nepateikia dokumentų, susijusių su prisiimtų įsipareigojimų vykdymu, laikoma, kad jis įsipareigojimo nesilaiko (išskyrus teisės aktuose nustatytus atvejus, kai pareiškėjui, neturinčiam reikiamų dokumentų patikros vietoje metu, leidžiama per nustatytą laikotarpį pateikti juos Agentūrai);

37.1.5. kai deklaruotas plotas viršija faktinį daugiau kaip 50 proc., be to, pareiškėjui dar taikoma ir ilgalaikė sankcija, lygi deklaruoto ir nustatyto ploto skirtumui;

37.1.6. jei paraiškos vertinimo metu arba patikros metu nustatoma, kad pareiškėjas, dalyvaujantis programoje „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“, prašo paramos už sertifikuotus išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir daržovių auginimo plotus, kuriuose buvo nesilaikoma 8.20.2 punkte išdėstyto reikalavimo;

37.1.7. jei nustatoma, kad paramos gavėjas, dalyvaujantis programoje „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ nesilaikė 9.10 punkte išdėstyto reikalavimo;

37.1.8. kitais teisės aktų numatytais atvejais;

37.2. parama pagal programas (programoje „Kraštovaizdžio tvarkymas“ – pagal veiklas) einamaisiais metais neskiriama:

37.2.1. jei nesilaikoma įsipareigojimo kasmet teikti paraišką, kai vėlavimas nepriklauso nuo pareiškėjo valios, pareiškėjas ar jo įpėdinis per 10 darbo dienų nuo tada, kai atsiranda tokia galimybė, pateikia prašymą ir dokumentus su nurodyta paraiškos nepateikimo priežastimi, šie dokumentai priimami iki einamųjų metų gruodžio 1 d. Nepateikus paraiškos ir dokumentų su nurodyta paraiškos nepateikimo priežastimi taikomos šių taisyklių 37.3.2 punkto nuostatos;

37.2.2. jei nesilaikoma reikalavimo dėl susmulkintos nušienautos žolės paskleidimo draudimo ir kitų reikalavimų, išvardytų pagal programas (programoje „Kraštovaizdžio tvarkymas“ – pagal veiklas), išskyrus 8.19.2 ir 9.5.5 punktuose numatytų reikalavimų dėl ekologiškai užaugintos produkcijos realizavimo bei ražienų kultivavimo, ir toks plotas sudaro daugiau kaip 30 proc. paramos paraiškoje įsipareigoto ploto, bei nustačius 36.5 ir 36.6 punktuose numatytų reikalavimų pažeidimus dėl pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių nenaudojimo ir pavienių medžių išsaugojimo;

37.2.3. pakartotinai padarius pažeidimą, numatytą šių Taisyklių 36.8 punkte;

37.2.4. kai tais pačiais kalendoriniais metais padaroma pažeidimų ir pagal 36.5, ir pagal 36.8 punktus;

37.2.5. jei nustatoma, kad paramos gavėjas pagal programą „Ekologinis ūkininkavimas“ nesilaikė 9.9 punkte nustatyto reikalavimo, taikomos 36.2.2 ir 36.8 punktuose nurodytos sankcijos;

37.2.6. jei paraiškos vertinimo metu arba patikros metu nustatoma, kad pareiškėjas, vykdomas programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“, prašo paramos ne už natūralias ir pusiau natūralias pievas, apibrėžtas šių taisyklių 3 punkte, ir toks plotas sudaro daugiau kaip 20 proc. deklaruoto lauko ploto;

37.2.7. jei paraiškos vertinimo metu arba patikros metu nustatoma, kad pareiškėjas, vykdomas programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklą „Šlapynių tvarkymas“, prašo paramos ne už šlapynes, apibrėžtas šių taisyklių 3 punkte, ir toks plotas sudaro daugiau kaip 20 proc. deklaruoto lauko ploto.

37.2.8. atliekant ilgalaikių sankcijų išskaičiavimą, atsižvelgiama į pateiktų paraiškų pagal kitas Programos priemones pateikimo datą ir mokėjimus. Ilgalaikės sankcijos yra išskaičiuojamos iš bet kokios pareiškėjams per trejus kalendorinius metus, einančius po tų kalendorinių metų, kuriais nustatytas pažeidimas, priskaičiuotos paramos sumos (mokamos iš Europos žemės ūkio garantijų fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ar valstybės biudžeto lėšų, kurių asignavimų valdytojas yra Žemės ūkio ministerija). Ilgalaikės sankcijos gali būti pradėtos išskaičiuoti iš paramos sumos, priskaičiuotos pažeidimo nustatymo metais;

37.2.9. kitais teisės aktų numatytais atvejais;

37.3. Paramos susigrąžinimas taikomas:

37.3.1. pakartotinai padarius pažeidimą, numatytą šių Taisyklių 37.2.2 punkte;

37.3.2. jei nutraukiamas įsipareigojimų pagal programas vykdymas nepasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui;

37.3.3. kitais teisės aktų numatytais atvejais.

38. Šių taisyklių 37.3.2 punkto nuostata netaikoma:

38.1. kai pareiškėjo (paramos gavėjo) agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimas yra

pakeičiamas į žemės ūkio paskirties žemės apželdinimo įsipareigojimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 43 straipsnį laikantis šios straipsnio dalies pirmosios pastraipos a ir b punktų reikalavimų;

38.2. kai valdos perėmėjas su valda arba dalimi valdos perima perleidėjo prisiimtus įsipareigojimus;

38.3. kai nuomojamos ar panaudos sutarties pagrindu valdomos valstybinės žemės nuomos ar panaudos sutartis nutraukiama valstybės iniciatyva ir kitais nenumatytais atvejais;

38.4. kai paramos gavėjas dalyvavo priemonėje ir laikėsi įsipareigojimų pagal Priemonės programą ne mažiau kaip 3 metus nuo paramos paraiškos pateikimo dienos ir galutinai nutraukia žemės ūkio veiklą. Galutinai nutraukus žemės ūkio veiklą valdos išregistruoti iš valdų registro nereikia, galima laikyti gyvulius ir užsiimti žemės ūkio veikla savo reikmėms, tačiau negalima vykdyti veiklos, susijusios su žemės ūkio produktų gamyba, teikti paslaugų žemės ūkiui ir negalima deklaruoti žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų.

39. Jei įsipareigojimų nesilaikoma dėl aplinkybių (*force majeure*), nurodytų reglamento (EB) Nr. 1974/2006 47 straipsnio 1 dalyje, sankcijos netaikomos, pareiškėjas informuoja Agentūrą per 10 darbo dienų nuo *force majeure* paskutinės veikimo dienos.

40. Sankcijos už kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymą numatytos atskirame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakyme. Jei nesilaikoma programoje nustatytų šienavimo pabaigos ir žolės išvežimo terminų, taikoma sankcija už Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų apraše nurodytų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų (toliau – GAAB reikalavimai) nesilaikymą.

40.1. jei GAAB reikalavimų pažeidimas nustatomas lauko dalyje, laikoma, kad šis laukas neatitinka GAAB reikalavimo:

40.2. jei lauko plotas, kuriame nustatomas GAAB reikalavimų pažeidimas, yra didesnis nei 1 ha arba sudaro daugiau nei 10 proc. viso faktinio lauko ploto, laikoma, kad toks laukas neatitinka GAAB reikalavimo (taikoma šių taisyklių 40 punkte minimo Aprašo 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.6, 1.7 punktuose nurodytų GAAB reikalavimų nesilaikymo atveju).

40.3. jei GAAB reikalavimų pažeidimas nustatomas lauko dalyje, laikoma, kad toks laukas neatitinka GAAB reikalavimo (taikoma šių taisyklių 40 punkte minimo Aprašo 1.4, 1.8, 1.9, 1.10 ir 2 punktuose nurodytų GAAB reikalavimų nesilaikymo atveju);

41. už GAAB reikalavimų ir valdymo reikalavimų pažeidimus sankcijos skaičiuojamos pagal atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą metodiką.

42. Einamaisiais metais taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. mokėtinės paramos sumos.

X. VALDOS PERDAVIMAS

43. Žemės ūkio valdos išregistravimo atveju, kai valda išregistruojama iki 2012 m. gruodžio 31 d., pareiškėjas nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki 2012 m. gruodžio 31 d. pareiškėjui jau išmokėta, jis privalo paramą grąžinti.

Paramos gavėjui perdavus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre įregistruotas valdas, parama teikiama valdos perėmėjui. Valda arba dalis valdos, perduota valdos perėmėjui, gali būti perduota su nedideliu valdos ploto, kurio atžvilgiu taikomi įsipareigojimai, sumažinimu, tai yra iki 10 proc. imtinai.

44. Jei visa valda arba dalis valdos perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs paramos paraišką, bet dar neįvykdęs visų reikalavimų, nustatytų pagal Priemonės programas „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“, „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“, valdos perdavėjui parama neskiriama. Tokiu atveju parama skiriama valdos perėmėjui, jei:

44.1. valdos arba dalies valdos perėmėjas nuo einamųjų metų birželio 16 d. iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos informuoja Agentūrą arba savivaldybę (seniūniją) pagal valdos registravimo vietą apie valdos perėmimą, pateikdamas pranešimą apie valdos perėmimą,

prašymą skirti paramą bei valdos perėmimo fakto patvirtinimo dokumentus (žemės, kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kitos sutarties kopiją, paveldėjimo teisės liudijimo kopiją ar pan.);

44.2. valdos arba dalies valdos perėmėjas prisiima atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir vykdyti reikalavimus, kurie kyla iš perdavėjo paramos paraiškos pagal Priemonės programas „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“, „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“. Valdos arba dalies valdos perėmėjui, dalyvaujančiam programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikloje „Ražienų laukai per žiemą“ ir turinčiam didžiausią leistiną nustatytą ražienoms tinkamą augalų plotą ir vaistažolinių aromatinių ir prieskoninių augalų plotą, perimant valdą arba dalį valdos iš perdavėjo, dalyvaujančio programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikloje „Ražienų laukai per žiemą“, parama už perimtus laukus nemokama;

44.3. valdos perdavėjas neturi įsiskolinimų Agentūrai, Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui (netaikoma perdavėjams, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti socialinio draudimo įmokų ir (arba) mokesčių mokėjimo terminai).

45. Valdos arba dalies valdos perdavėjas pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų reikalavimus per 30 kalendorinių dienų nuo valdos perdavimo dienos privalo atnaujinti pasikeitusius valdos registravimo duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

46. Jei visa valda arba dalis valdos perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs paramos paraišką ir yra įvykdes visus reikalavimus, nustatytus pagal Priemonės programas „Kraštovaizdžio tvarkymo“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“, „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“, jis turi informuoti Agentūrą apie valdos perdavimą (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejus, kai prisiimti atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir informuoti Agentūrą apie valdos perėmimą pagal šių Taisyklių 44.1 ir 44.2 punktuose nustatytus reikalavimus turi valdos perėmėjas).

47. Valdos arba dalies valdos perėmėjas prisiima atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų, kurie kyla iš perdavėjo paraiškos gauti paramą pagal Priemonę.

XI. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

48. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nesutinkantis su Agentūros priimtais sprendimais ar veiksmais (neveikimu), turi teisę juos apskųsti.

49. Agentūros konkrečių valstybės tarnautojų ir (arba) darbuotojų veiksmus (neveikimą) pareiškėjas gali apskųsti Agentūros direktoriui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius veiksmus (neveikimą).

50. Agentūros sprendimai arba veiksmai (neveikimas) gali būti skundžiami Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

51. Už paramos paraiškoje, žemėlapių fragmentuose bei kituose dokumentuose pateiktų duomenų teisingumą atsako juos pateikę pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai.

52. Už pareiškėjų informavimą paramos teikimo klausimais, paraiškų bei kitų dokumentų priėmimą, patikrinimą, registravimą, duomenų įvedimą į informacinę sistemą bei perdavimą Centrai jo nustatyta tvarka ir terminais atsakingos savivaldybės (seniūnijos).

53. Už administracinę patikrą, patikrą vietoje, paramos dydžio apskaičiavimą ir išmokėjimą paramos gavėjams, lėšų apskaitą, ataskaitų teikimą atsako Agentūra.

54. Už nuotolinę patikrą bei jos rezultatų pateikimą Agentūrai, už administracinei patikrai atlikti reikiamų duomenų pateikimą Agentūrai atsako Centras.

55. Už Ekologinio žemės ūkio taisyklių bei specifikacijoje išdėstytų reikalavimų laikymosi tinkamą kontrolę ir sertifikavimą atsako ekologinę žemės ūkio ir maisto produktų ir (arba) išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir daržovių gamybą sertifikuojančios žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintos sertifikavimo įstaigos.

56. Pareiškėjai, gavę išmokas neteisėtai, arba asmenys, prisidėję prie neteisėtų išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinę klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-202](#), 2008-04-11, *Žin.*, 2008, Nr. 43-1613 (2008-04-15), i. k. 1082330ISAK003D-202

Nr. [3D-230](#), 2009-04-07, *Žin.*, 2009, Nr. 41-1581 (2009-04-11), i. k. 1092330ISAK003D-230

Nr. [3D-328](#), 2010-04-08, *Žin.*, 2010, Nr. 41-1995 (2010-04-10), i. k. 1102330ISAK003D-328

Nr. [3D-201](#), 2011-03-16, *Žin.*, 2011, Nr. 34-1631 (2011-03-22), i. k. 1112330ISAK003D-201

Nr. [3D-231](#), 2012-03-28, *Žin.*, 2012, Nr. 40-1975 (2012-04-03), i. k. 1122330ISAK003D-231

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų
programos priemonės „Agrarinės
aplinkosaugos išmokos“ programų
„Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis
ūkininkavimas“, „Tausojant aplinką vaisių ir
daržovių auginimo sistema“ ir „Rizikos“
vandens telkinių būklės gerinimas“
įgyvendinimo taisyklių
1 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. 3D-310
redakcija)

**SKIRTINGŲ RŪŠIŲ GYVŪNŲ VIENETO ATITIKTIES SUTARTINIAM GYVULIUI
LENTELĖ
(ĮGYVENDINANT PROGRAMAS „KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMAS“ IR
„RIZIKOS“ VANDENS TELKINIŲ BŪKLĖS GERINIMAS“)**

Buliai, karvės ir kiti galvijai, vyresni nei 2 metų, arkliai, vyresni nei 6 mėnesių	1 SG
Galvijai nuo 6 mėnesių iki 2 metų	0,6 SG
Bizonai, stumbrai	0,6 SG
Galvijai, jaunesni nei 6 mėnesių	0,4 SG
Taurieji elniai, Dovydo elniai	0,2 SG
Avys	0,15 SG
Ožkos	0,15 SG
Danieliai, dėmėtieji elniai	0,11 SG
Triušiai (patinai ir patelės su prieaugliu iki atjunkymo)	0,025 SG

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-310](#), 2012-04-30, Žin., 2012, Nr. 53-2646 (2012-05-08), i. k. 1122330ISAK003D-310

Lietuvos kaimo plėtros
2007–2013 metų programos priemonės
„Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programų
„Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis
ūkininkavimas“, „Tausojant aplinką vaisių ir
daržovių auginimo sistema“ ir „Rizikos“
vandens telkinių būklės gerinimas“
įgyvendinimo taisyklių
2 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 28 d. įsakymo Nr. 3D-231
redakcija)

RAŽIENŲ LAUKAMS TINKAMŲ AUGALŲ SĄRAŠAS

1. Avižos
2. Grikiai
3. Kviečiai (vasariniai)
4. Kviečiai (žieminiai)
5. Kvietrugiai (vasariniai)
6. Kvietrugiai (žieminiai)
7. Miežiai (salykliniai)
8. Miežiai (vasariniai, nesalykliniai)
9. Miežiai (žieminiai, nesalykliniai)
10. Rugiai
11. Sėmeniniai (aliejiniai) linai
12. Sėmeniniai (aliejiniai) linai sėklai
13. Sojos
14. Sorgas (grūdinis)
15. Soros
16. Strypainiai (kanarėlių lesalas)
17. Rapsai (vasariniai)
18. Rapsai (žieminiai)
19. Rapsukai
20. Lubinai (saldieji)
21. Lubinai (pašarui)
22. Žirniai
23. Pupos (lauko)
24. Varpinių, baltyminių (žirnių, lauko pupų ir saldžiųjų lubinų) ir aliejinių augalų mišiniai (kuriuose baltyminiai augalai yra vyraujantys)
25. Varpinių, baltyminių (kitų nei žirnių, lauko pupų ar saldžiųjų lubinų) ir aliejinių augalų mišiniai
26. Varpinių, baltyminių (žirnių, lauko pupų ir saldžiųjų lubinų) ir aliejinių augalų mišiniai (kuriuose baltyminiai augalai nėra vyraujantys)
27. Varpinių ir ankštinių (išskyrus vikius) javų mišiniai
28. Vikiai ir jų mišiniai
29. Kiti varpiniai javai, įskaitant jų mišinius
30. Ruginiai vikiai sėklai
31. Sėjamieji vikiai sėklai
32. Kukurūzai grūdams
33. Kukurūzai silosui, žaliajam pašarui

Nr. [3D-516](#), 2008-09-24, Žin., 2008, Nr. 111-4249 (2008-09-27), i. k. 1082330ISAK003D-516

Lietuvos kaimo plėtros
2007–2013 metų programos priemonės
„Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programų
„Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis
ūkininkavimas“, „Tausojant aplinką vaisių ir
daržovių auginimo sistema“ ir „Rizikos“
vandens telkinių būklės gerinimas“
įgyvendinimo taisyklių
3 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 28 d. įsakymo Nr. 3D-231
redakcija)

MEDINGŲJŲ AUGALŲ SĄRAŠAS

1. Apyninė liucerna (*Medicago lupulina*).
 2. Australinė pilkoji arba sidabrinė zunda (*Eryngium*).
 3. Baltasis dobilas (*Trifolium repens*).
 4. Baltieji dobilai (*Trifolium repens*).
 5. Bandrenis (*Echinops*).
 6. Barkūnas baltažiedis (*Meluotus albus*).
 7. Barkūnas geltonžiedis (*Meluotus officinalis*).
 8. Darželinė žiomenė (*Dracocephalum moldavicum* L.).
 9. Facelija (*Phacelia tanacetifolia* Benth.).
 10. Garstyčia (*Sinapis*).
 11. Judra (*Camelina*).
 12. Katžolė (*Nepeta cataria*) ir kt. rūšys.
 13. Kvapioji aniužė (*Elscholtzia cristata* Willd.).
 14. Mėlynžiedė liucerna (*Medicago sativa*).
 15. Ožiarūtis (*Galega orientalis*).
 16. Paprastasis čiobrelis (*Teucrium serpyllum*) ir kt. rūšys.
 17. Paprastasis ežėnis (*Echium vulgare* L.).
 18. Paprastasis garždenis (*Lotus corniculatus*).
 19. Paprastasis kmynas (*Carum carvi*).
 20. Paprastasis raudonėlis (*Origanum vulgare*).
 21. Rausvasis dobilas (*Trifolium hybridum*).
 22. Raudonasis dobilas (*Trifolium pratense*).
 23. Sėjamasis esparcetas (*Onobrychis viciifolia*).
 24. Šiurkščioji taukė (*Symphylum asperum*).
 25. Tikroji levanda (*Lavandula angustifolia*).
 26. Vaistinė agurklė (*Borago officinalis* L.).
 27. Vaistinė juozažolė (*Hyssopus officinalis* L.).
 28. Vaistinė melisa (*Mellisa officinalis* L.).
-

Lietuvos kaimo plėtros
2007–2013 metų programos priemonės
„Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programų
„Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis
ūkininkavimas“, „Tausojant aplinką vaisių ir
daržovių auginimo sistema“ ir „Rizikos“
vandens telkinių būklės gerinimas“
įgyvendinimo taisyklių
4 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 28 d. įsakymo Nr. 3D-231
redakcija)

MEDŽIŲ IR KRŪMŲ SĄRAŠAS

1. Baltoji sedula (*Cornus alba*).
2. Erškėtis (*Rosa*).
3. Europinis kukmedis (*Taxus baccata*).
4. Forsitija (*Forsythia*).
5. Grauzėlinė gudobelė (*Crataegus laevigata*).
6. Jazminas (*Philadelphus*).
7. Juodauogis šeivamedis (*Sambucus nigra*).
8. Mažalapė liepa (*Tilia cordata*).
9. Ožekšnis (*Euonymus*).
10. Paprastasis putinas (*Viburnum opulus*).
11. Raudonoji sedula (*Cornus sanguinea*).
12. Raudonuogis šeivamedis (*Sambucus racemosa*).
13. Paprastasis kadagys (*Juniperus communis*).
14. Paprastasis ligustras (*Ligustrum vulgare*).
15. Putinalapis pūslenis (*Physicarpus opulifolius*).
16. Paprastasis skroblas (*Carpinus betulus*).
17. Raugerškis (*Berberis vulgaris*).
18. Vakarinė tuja (*Thuja occidentalis*).
19. Valgomasis sausmedis (*Lonicera caerulea*).
20. Vienapiestė gudobelė (*Crataegus monogyna*).
21. Žvilgantysis kaulenis (*Cotoneaster lucidus*).

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-516](#), 2008-09-24, Žin., 2008, Nr. 111-4249 (2008-09-27), i. k. 1082330ISAK003D-516

Lietuvos kaimo plėtros
2007–2013 metų programos priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programų „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojant aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ ir „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ įgyvendinimo taisyklių
5 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 28 d. įsakymo Nr. 3D-231 redakcija)

PRIEMONĖS „AGRARINĖS APLINKOSAUGOS IŠMOKOS“ PAGRINDINIAI REIKALAVIMAI IR SANKCIJŲ DYDŽIAI

Priemonė „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“		
Pagrindiniai reikalavimai pagal programas	Specialieji reikalavimai pagal programas	Sankcija už pagrindinio reikalavimo nesilaikymą dalyvaujant vienoje ir (arba) keliuose programose (veiklose)
Per metus į dirvą patenkančio azoto (tręšiant mėšlu, srutomis ir ganant gyvulius) kiekis negali viršyti 170 kg/ha.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Pievose nenaudoti pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Šlapynių tvarkymas“: – Šlapynėse nenaudoti pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Ražienų laukai per žiemą“: – Ražienų netręšti, nekalkinti ir neganyti gyvulių. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“: – Nenaudoti pesticidų, trąšų, nekalkinti. Programos „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“:	1 proc. pagal priemonę apskaičiuoto išmokų dydžio

	– Įveistoje daugiametėje ganykloje (pievoje) nenaudoti pesticidų ir trąšų.	
Per metus į dirvą patenkančio azoto (tręšiant mėšlu, srutomis ir ganant gyvulius) kiekis negali viršyti 170 kg/ha.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Gyvulius pradėti ganyti ne anksčiau kaip birželio 15 d. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Šlapynių tvarkymas“: – Gyvulius pradėti ganyti ne anksčiau kaip liepos 1 d. – Ganyti gyvulius tik nepririštus aptvaruose. – Ganant gyvulius, jų tankis nuo liepos 1 d. iki rugpjūčio 1 d. neturi būti didesnis kaip 1 SG/ha (gyvulių perskaičiavimas į sutartinius gyvulius pateikiamas šių taisyklių 1 priede). Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“: – Ganyimą pradėti ne anksčiau kaip nuo birželio 15 d. ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“: – Ganyimą pradėti ne anksčiau kaip nuo birželio 15 d. ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“: – Medingojo mišinio plotuose nuo rugsėjo 15 d. gali būti ganomi gyvuliai. Programos „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“: – Jei daugiamente ganykla arba pieva paverstas laukas bus naudojamas gyvulininkystės tikslams, vystyti tik ekstensyviąją gyvulininkystę (ne daugiau kaip 1 SG/1ha).	1 proc. pagal priemonę apskaičiuoto išmokų dydžio.
Sumažinti mineralinių trąšų sunaudojimą, skaičiuojant pagal per metus į dirvą patenkančią azoto kiekį, 30 ±2 proc. lyginant su įprastinėmis auginimo technologijomis.	Programos „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“: – neviršyti mineralinių trąšų sunaudojimo skaičiuojant pagal azoto kiekį 122 kg/ha daržovėms, bulvėms ir 96 kg/ha vaisiams ir uogoms per metus.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.
Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai žemės ūkio valdose turi naudoti tik registruotus augalų apsaugos produktus	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Pievose nenaudoti pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių.	1 proc. pagal priemonę apskaičiuoto išmokų dydžio

ir tvarkyti Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Žin., 2004, Nr. 15-481; 2010, Nr. 92-4868), nustatytos formos apskaitos žurnalą.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Šlapynių tvarkymas“: – Šlapynėse nenaudoti pesticidų, trąšų, kalkinimo priemonių. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“: – Nearti, nenaudoti trąšų ir pesticidų, nekalkinti. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“: – Nearti, nenaudoti trąšų ir pesticidų. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Ražienų laukai per žiemą“: – Nepurkšti augalų apsaugos produktų po javapjūtės. – Ražienų netręšti, nekalkinti ir neganyti gyvulių. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“: – Nenaudoti pesticidų, trąšų, nekalkinti. Programos „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“: – Įveistoje daugiametėje ganykloje (pievoje) nenaudoti pesticidų ir trąšų.	
<i>Natura 2000</i> vietovėse žemės ūkio paskirties žemėje šienavimą pradėti ne anksčiau kaip birželio 15 d.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Šienavimą pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Šlapynių tvarkymas“: – Šienavimą pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“: – Šienauti pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“: – Šienauti pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.
Deklaruotame plote, kuris yra „Natura 2000“ teritorijoje, esančios natūralios pievos ir ganyklos neturi būti aptartos,	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Nearti pievų ir nesėti jų kultūrinėmis žolėmis.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.

persėtos kultūrinėmis žolėmis ar apsodintos mišku. Taikoma tik toms teritorijoms, kuriose šios veiklos yra draudžiamos pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902).		
Valstybės saugomi botaniniai gamtos paveldo objektai – medžiai ir krūmai, augantys deklaruotuose plotuose, negali būti iškertami, išskyrus atvejus, jei medžiai, krūmai yra nulaužti ar išversti vėjo ar sniego, taip pat nudžiūvę medžiai, krūmai, keliantys grėsmę žmonėms, pastatams, eismui.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Pievose išsaugoti pavienius medžius. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Šlapynių tvarkymas“: – Šlapynėse išsaugoti pavienius medžius, iškirsti krūmus.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.
Žolė ganyklose arba pievose, taip pat daugiametėse ganyklose arba pievose negali būti deginama, išskyrus atvejus, numatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 269 (Žin., 1999, Nr. 75-2284) patvirtintuose Aplinkos apsaugos reikalavimuose deginant sausą žolę, nendres, šiaudus bei laukininkystės ir daržininkystės atliekas.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Pievas nuganyti ir (ar) nušienauti, išvežti nušienautą žolę iki rugsėjo 30 d. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Šlapynių tvarkymas“: – Šlapynės nuganyti ir (ar) nušienauti, išvežti nušienautą žolę ir iškirstus krūmus iki kitų metų kovo 1 d. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“: – Nuganyti ir (ar) nušienauti, nušienautą žolę išvežti iki rugsėjo 30 d. Tačiau nenuganyta žolė turi būti nušienauta. – Nupjauta žolė negali būti paskleista privalomos pagal teisės aktų reikalavimus apsaugos juostos bei papildomai įrengtos juostos plote. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“: – Nuganyti ir (ar) nušienauti, nušienautą žolę išvežti iki rugsėjo 30 d.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.

	Tačiau nenuganyta žolė turi būti nušienauta. – Nupjautos žolės negalima paskleisti privalomos pagal teisės aktų reikalavimus apsauginės juostos bei papildomai įrengtos juostos plote. Susmulkintą nušienautą žolę paskleisti draudžiama. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Ražienų laukai per žiemą“: – Po javapjūtės sutvarkyti šiaudus (surišti juos į ryšulius (ritinius) arba susmulkinti ir paskleisti paviršiuje). Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Melioracijos griovių tvarkymas“ – Nušienauti melioracijos griovių šlaitus kartą per metus (pradėti šienavimą ne anksčiau kaip liepos 15 d. ir baigti rugsėjo 30 d., žolė negali būti tolygiai paskleista melioracijos griovių šlaituose, draudžiama susmulkintą nušienautą žolę paskleisti melioracijos griovių šlaituose). – Iškirsti krūmus nuo melioracijos griovių šlaitų iki rugsėjo 30 d. – Nušienautą žolę ir iškirštus krūmus išvežti iki rugsėjo 30 d. Programa „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“: – Antraisiais ir paskesniais metais po įsėjimo pirmąją žolę nupjauti ir ją išvežti iki rugpjūčio 1 d. (pagal Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų aprašą). Antrąją žolės pjovimą pradėti ne anksčiau kaip rugpjūčio 15 d., šienavimą baigti ne vėliau kaip rugsėjo 30 d. – Antrosios pjūties žolę išvežti iki rugsėjo 30 d. Visais atvejais nušienautą susmulkintą žolę paskleisti draudžiama.	
Natura 2000 vietovėse žemės ūkio paskirties žemėje draudžiama sausinti ar kitaip keisti hidrologinį režimą.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“: – Neįrengti naujų drenavimo ar laistymo sistemų. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Šlapynių tvarkymas“: – Nerengti naujų sausinimo sistemų.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.
Draudžiama paskleisti organines trąšas vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose, kaip tai nustatyta Specialiosiose	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“: – Nearti, nenaudoti trąšų ir pesticidų, nekalkinti.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.

žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652 ; 1996, Nr. 2-43).	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“: – Nearti, nenaudoti trąšų ir pesticidų.	
Kiti žemės ūkio augalai bei jų ražienos negali būti deginami, išskyrus atvejus, numatytus Aplinkos apsaugos reikalavimuose, deginant sausą žolę, nendres, šiaudus bei laukininkystės ir daržininkystės atliekas.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Ražienų laukai per žiemą“: – Nupjovus ražienoms tinkamus augalus, laukus palikti nesuartus iki kitų metų kovo 1 d. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“: – Vėlyvajam žydėjimui stimuliuoti ne vėliau kaip iki liepos 1 d. nupjauti pusę ploto, o ne vėliau kaip rugsėjo 30 d. nupjauti visą plotą. Nupjautą žolę būtina išvežti iki rugsėjo 30 d.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.
Ariamosios žemės, ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose, sodų ir uogynų tarpueiliuose neturi būti sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių arba išbarsčiusių piktžolių (kiečių, usnių, varnalėšų, dilgėlių ir kt.). Pavienių piktžolių ar žolės kupstų buvimas nelaikomas pažeidimu. Pavienės piktžolės yra tokios piktžolės, kurios nestelbia auginamų augalų. Ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose pažeidimu nelaikomi atvejai, kai pareiškėjo laikomų ūkinių gyvūnų skaičius sudaro ne mažiau kaip 0,2 SG/ha.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“: – Lokaliai pavojingų piktžolių (pvz., usnių, rūgštynių, pievinių žilių) naikinimui gali būti naudojamas tik rankų darbas.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.
Žemės ūkio augalų laukuose neturi būti juos stelbiančių piktžolių. Piktžolės stelbia žemės ūkio augalus tuomet, kai šių augalų vegetacija ten, kur yra piktžolių, yra sulėtėjusi arba jie, palyginti su kitomis to	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Ražienų laukai per žiemą“: – Atlikti lengvą paviršiaus kultivavimą (atlikus kultivavimo darbus turi aiškiai matytis ražienos) iki rugsėjo 30 d. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklos „Kraštovaizdžio	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.

paties lauko vietomis, yra visiškai išnykę ir tokie plotai užima daugiau kaip 10 proc. viso deklaruoto lauko ploto.	elementų valdoje (gyvatvorių) tvarkymas“: – Per vegetacijos laikotarpį nuo liepos 31 d. gyvatvorė turi būti periodiškai karpoma ir prižiūrima, palaikant tvarkingą gyvatvorės formą. – Gyvatvorės turi būti šalia arba ne toliau kaip 5 m nuo deklaruojamų pagal kitas paramos schemas laukų (gyvatvorė negali dalyti lauko į kelias dalis). Jei gyvatvorė yra namų valdoje arba jai priklauso, ji turi ribotis su lauku (-ais), kuris jau deklaruotas išmokoms pagal kitas paramos schemas gauti.	
Žemės ūkio veiklos subjektai privalo laikytis sėjomainos reikalavimų. Rapsai tame pačiame lauke gali būti auginami ne ilgiau kaip 3 metus iš eilės. Žieminiai ir vasariniai rapsai laikomi skirtingomis augalų rūšimis.	Programa „Ekologinis ūkininkavimas“: – Laikytis Ekologinio žemės ūkio taisyklių ir reikalavimų, numatytų reglamente (EB) Nr. 834/2007, ne trumpesnę kaip išsipareigojimuose numatytą laikotarpį.	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.
Siekiant išvengti dirvos erozijos, ariamojoje žemėje turi būti auginami žemės ūkio augalai arba laikomas juodasis pūdymas. Juodąjį pūdymą iki kiekvienų metų lapkričio 1 d. būtina apsėti arba apsodinti žemės ūkio augalais (ši nuostata netaikoma Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programą „Ekologinis ūkininkavimas“ apsauginėse juostose deklaruojamiems juodojo pūdymo plotams). Juodasis pūdymas yra toks laukas, kuriame nuo rudens po derliaus nuėmimo iki kitų metų sėjos žemė yra įdirbta, o piktžolės užima ne daugiau kaip 10 proc. viso deklaruoto lauko ploto.	Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“: – Paversti ariamąją žemę, kuri prieš metus buvo naudojama žemės ūkio produkcijai gaminti bei deklaruota tiesioginėms išmokoms gauti, į daugiametę pievą 5 m pločio juostoje greta pagal teisės aktus privalomos pakrantės apsaugos juostos, pirmaisiais metais apsėjant ją daugiamečių žolių mišiniu iki liepos 1 d. Programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veikla „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“: – Liepos–rugpjūčio arba balandžio–gegužės mėn. įsėti medingųjų augalų mišinio, susidedančio iš ne mažiau kaip 3 rūšių medingųjų augalų (medingųjų augalų sąrašas pateikiamas šių taisyklių 3 priede). Mišinio laukai įveisiami kaip atskiri laukai arba ne siauresnės kaip 6 m pločio juostos. Nė vienas iš medingųjų augalų, vertinant vizualiai, negali sudaryti daugiau kaip 70 proc. mišinio. Įsėtame plote gali būti randama ir neagresyvių varpinių augalų (pvz., tikrųjų eraičinų, avinių eraičinų, pievinių miglių), padedančių išvengti vienmečių piktžolių plitimo. Programa „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“: – Ariamojoje žemėje pirmaisiais metais įsėti daugiamečių žolės iki liepos	Parama už lauką, kuriame nustatytas pažeidimas, neskiriama.

	1 d.	
--	------	--

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-419](#), 2011-05-18, *Žin.*, 2011, Nr. 63-3015 (2011-05-26), i. k. 1112330ISAK003D-419

Nr. [3D-720](#), 2011-09-30, *Žin.*, 2011, Nr. 120-5666 (2011-10-05), i. k. 1112330ISAK003D-720

Lietuvos kaimo plėtros
2007–2013 metų programos priemonės „Agrarinės
aplinkosaugos išmokos“ programų „Kraštovaizdžio
tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Tausojant
aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ ir
„Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“
įgyvendinimo taisyklių
6 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 28 d. įsakymo Nr. 3D-231
redakcija)

TRAŠŲ NAUDOJIMO IR AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTŲ, SKIRTŲ NEPROFESIONALIAJAM NAUDOJIMUI, APSKAITOS ŽURNALAS

Eil. Nr.	Kontroli nio žemės sklypo Nr.*	Lauko Nr.*	Plotas , ha	Pasėlio kodas**	Tręšimo ir / arba apdorojimo augalų apsaugos produktais, skirtais neprofesionali ajam naudojimui data	Naudotos organinės trąšos		Naudotos mineralinės trąšos		Kalkinim o medžiago s	Augalų apsaugos produktai, skirti neprofesionaliajam naudojimui	
								Mineralin ės trąšos	Mineralinė s trąšos perskaičia vus pagal azoto kiekį kg /ha****		Naudotų augalų apsaugos produktų, skirtų neprofesionali ajam naudojimui, pavadinimas	Sunaudota chemikalų (kg/ha, kg/t, kg/m ²)
1	2	3	4	5	6	Pa va r s	Tr ęš i m a	Pa va r s	Tr ęš i m a	12	13	14

* 1 ir 2 stulpeliuose nurodomi tik tie (kontrolinio žemės sklypo ir lauko numeriai), kuriuose buvo panaudotos trąšos.

** pasėlio kodas įrašomas iš Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės taisyklių VI priedo.

*** pildyti dalyvaujantiems programoje „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“. Tręšimo metu į dirvą išbertas mineralinio azoto kiekis (kg/ha) paskaičiuojamas pagal formulę:

$$n = \frac{QU}{100}$$

n – veikliosios medžiagos (azoto „N“) kiekis, kg

Q – mineralinių trąšų kiekis, kg

U – veikliosios medžiagos (azoto „N“) kiekis trąšose, procentais

Pavyzdys:

Pagrindiniam 1 hektaro vaisių ar daržovių ploto tręšimui naudojant 600 kg Yara Milla Cropcare (N11 P11 K21) trąšų, kuriose yra 11 proc. azoto (N), išbersime 66 kg azoto ($600 \times 11/100$).

Papildomam tręšimui naudojant 100 kg amonio salietros, (kurioje bendras azoto kiekis yra 34,4 proc.) išbersime 34,4 kg azoto.

Bendras azoto kiekis 100,4 kg/ha. (paskaičiuotas susumuojant visų tręšimų metu išberiamo azoto kiekius ir padalinant iš tręšiamo ploto (ha)).

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų
programos priemonės „Agrarinės
aplinkosaugos išmokos“ programų
„Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis
ūkininkavimas“, „Tausojant aplinką vaisių ir
daržovių auginimo sistema“ ir „Rizikos“
vandens telkinių būklės gerinimas“
įgyvendinimo taisyklių
7 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. 3D-310
redakcija)

**TINKAMŲ PARAMAI GAUTI PAGAL PROGRAMĄ „TAUSOJANTI APLINKĄ VAISIŲ
IR DARŽOVIŲ AUGINIMO SISTEMA“ VAISIŲ, UOGŲ IR DARŽOVIŲ RŪŠIŲ
SĄRAŠAS**

1. Bulvės
2. Ankštinės daržovės (žirniai, pupos, pupelės ir kt.)
3. Svogūninės daržovės (svogūnai, porai, česnakai ir kt.)
4. Kopūstai (gūžiniai, žiediniai, kininiai, ropiniai ir kt.)
5. Burokėliai
6. Morkos
7. Salierai
8. Agurkai
9. Cukinijos
10. Moliūgai
11. Patisonai
12. Pomidorai
13. Salotos
14. Ridikėliai
15. Ridikai
16. Paprikos
17. Griežčiai
18. Rūgštynės
19. Krapai
20. Petražolės
21. Bazilikai
22. Raudonėliai
23. Rabarbarai
24. Šparagai
25. Baklažanai
26. Krienai
27. Pastarnokai
28. Špinatai
29. Obuoliai
30. Kriaušės
31. Slyvos
32. Vyšnios
33. Trešnės
34. Serbentai
35. Agrastai
36. Avietės

- 37. Gervuogės
- 38. Braškės
- 39. Aktinidijos
- 40. Šilauogės

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-310](#), 2012-04-30, Žin., 2012, Nr. 53-2646 (2012-05-08), i. k. 1122330ISAK003D-310

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-32](#), 2008-01-22, Žin., 2008, Nr. 12-411 (2008-01-29), i. k. 1082330ISAK0003D-32
Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo
2.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-202](#), 2008-04-11, Žin., 2008, Nr. 43-1613 (2008-04-15), i. k. 1082330ISAK003D-202
Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo
3.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-516](#), 2008-09-24, Žin., 2008, Nr. 111-4249 (2008-09-27), i. k. 1082330ISAK003D-516
Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo
4.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-230](#), 2009-04-07, Žin., 2009, Nr. 41-1581 (2009-04-11), i. k. 1092330ISAK003D-230
Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo
5.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-900](#), 2009-11-24, Žin., 2009, Nr. 141-6242 (2009-11-28), i. k. 1092330ISAK003D-900
Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo
6.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-328](#), 2010-04-08, Žin., 2010, Nr. 41-1995 (2010-04-10), i. k. 1102330ISAK003D-328
Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo
7.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-930](#), 2010-10-19, Žin., 2010, Nr. 127-6508 (2010-10-28), i. k. 1102330ISAK003D-930
Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo
- 8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-1069](#), 2010-12-10, Žin., 2010, Nr. 146-7498 (2010-12-14), i. k. 1102330ISAK03D-1069

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-201](#), 2011-03-16, Žin., 2011, Nr. 34-1631 (2011-03-22), i. k. 1112330ISAK003D-201

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-419](#), 2011-05-18, Žin., 2011, Nr. 63-3015 (2011-05-26), i. k. 1112330ISAK003D-419

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-720](#), 2011-09-30, Žin., 2011, Nr. 120-5666 (2011-10-05), i. k. 1112330ISAK003D-720

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

12.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-23](#), 2012-01-12, Žin., 2012, Nr. 8-285 (2012-01-14), i. k. 1122330ISAK0003D-23

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

13.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-231](#), 2012-03-28, Žin., 2012, Nr. 40-1975 (2012-04-03), i. k. 1122330ISAK003D-231

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

14.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-310](#), 2012-04-30, Žin., 2012, Nr. 53-2646 (2012-05-08), i. k. 1122330ISAK003D-310

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-152 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Agrarinės aplinkosaugos išmokos" programų "Kraštovaizdžio tvarkymas", "Ekologinis ūkininkavimas" ir "Rizikos" vandens telkinių būklės gerinimas" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo